

Στροφή του δρόμου στη θέση «Ζαχαριά βρύση»

ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ

Ζωγλοπίτικα Ιερονικά

ΕΤΟΣ 17ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛΟΥ 75 - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΕΚΛΙΛΕΤΑΙ ΆΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ ΑΠΟ ΤΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΡΑΧΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΡΑΧΟΥΛΙΩΤΩΝ «Ο ΙΤΑΜΟΣ»

Εκδότης σύμφωνα με το Νόμο: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ - Τηλ. 6976777462

Ο Θέρος

Κάθε φορά που μπαίνει ο Ιούνιος μήνας, θεριστή τον λέγαμε τότε, αμέσως γυρίζω πίσω ολοταχώς στο παρελθόν και στη μνήμη μου ζωντανεύουν άπειρες εικόνες από τη μακρινή εκείνη εποχή που τα πράγματα για τους γεωργούς και γενικά για τους ανθρώπους της υπαίθρου ήταν πολύ δύσκολα και πάρα ταύτα για μας που βιώσαμε εκείνη την εποχή αποτελούν ευχάριστες, γλυκές, νοσταλγικές αναμνήσεις.

Από τη σπορά του σταριού μέχρι την ωρίμανση αυτού μεσολαβούσε μεγάλο χρονικό διάστημα και η φροντίδα του γεωργού ήταν συνεχής και αδιάλειπτη. Φροντίδες πολλές και απόδοση μηδαμινή.

Με τα πρωτοβρόχια έπρεπε να γίνει το όργανα, εάν δεν είχε γίνει την άνοιξη ή το καλοκαίρι. Η σπορά έπρεπε να γίνει νωρίς το Φθινόπωρο, Οκτώβρη ή Νοέμβρη, διότι ο λίβας καραδοκούσε. "Οκτώβρη και δεν έσπειρες, σπιτάρι λίγο θα 'χεις" λέει μια σοφή παροιμία του λαού όπως και μια άλλη λέει: "Όποιος σπέρνει τον Οκτώβρη έχει οχτώ σειρές στ' αλώνι".

Τακτικά επισκέπτονταν οι αγρότες τα σιταρόπινακας του μεγάλου ζωγράφου Δ. Γιολδάση. Ο Θερισμός, Πίνακας του μεγάλου ζωγράφου Δ. Γιολδάση. Συνέχεια στην 4η σελ.

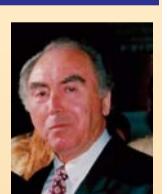

Γράφει ο
Βασίλης Χρ.
Καραγιάννης

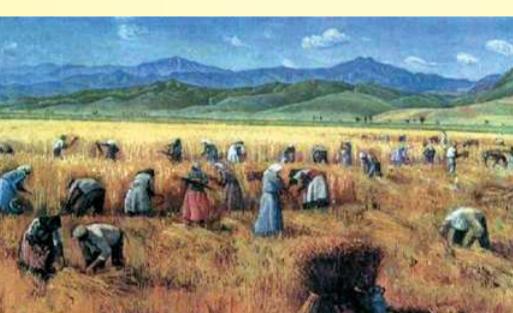
Οι Ζωγλοπίτες των παλαιών καιρών

Στη Θεσσαλία, όπως και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας και των Βαλκανίων κατά τη διάρκεια όλων των χριστιανικών αιώνων έγιναν πολλές μετακινήσεις πληθυσμών, άλλοτε σε σχετικώς μικρές αποστάσεις, όπως π.χ. από τη γειτονική Ήπειρο ή την Ακαρνανία και την Ευρυτανία στη Θεσσαλία και άλλοτε σε ποιο μακρινές χώρες, όπως από την Ελλάδα στη Μικρασία, στη Ρωσία, στη Νότια Ιταλία κλπ. Το γενονός οφείλεται στην έλλειψη σταθερής διοικησης, στις επιδρομές και τους κατακτητικούς πολέμους και λιγότερο σε μεγάλες επιδημίες, σιτοδειές και άλλα αίτια που ανάγκαζαν τους πληθυσμούς να μεταναστεύουν.

Η περιοχή της Δυτικής Θεσσαλίας και ιδιαίτερα της Καρδίτσας, με την πλούσια παραγωγική δυναμική της, πάντοτε προσέλκυε κατοίκους των ορεινών και άγονων γειτονικών περιοχών και ίδιως της Ηπείρου και της Ευρυτανίας. Κατά τους παλαιότερους αιώνες, οι περισσότεροι νεήλυδες (νεοεφερμένοι) προτιμούσαν να εγκαθίστανται στις μη πορεινές περιοχές για να αποφεύγουν το νοσηρό κλίμα και τις πλημμύρες των θεσσαλικών πεδιάδων. Μεταξύ των περιοχών αυτών συγκαταλέγεται και το Ζωγλόπι. Η πλειονότητα των νεότερων κατοίκων Συνέχεια στην 3η σελ.

Γράφει ο
Λάμπρος
Γριβέλλας
e-mail: lamp-
grive@yahoo.gr

Ο Θερισμός,
Πίνακας του μεγάλου ζωγράφου Δ. Γιολδάση.

Τακτικά επισκέπτονταν οι αγρότες τα σιταρόπινακας του μεγάλου ζωγράφου Δ. Γιολδάση. Συνέχεια στην 4η σελ.

Προλήψεις, Δεισιδαιμονίες και Λαϊκές Δοξασίες

Γράφει ο
Γιώργος Δ.
Κατσουλάς

Από αρχαιότατων χρόνων ο άνθρωπος ζει με τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες οι οποίες τον βασανίζουν και τον ταλαιπωρούν. Φοβισμένος και αδύναμος μπροστά σε φυσικά φαινόμενα και γεγονότα που τον ταλαιπωρούσαν, μη μπορώντας να δώσει ερμηνεία σε όσα διαδραματίζονταν γύρω του, προσπάθησε να αμυνθεί σ' όλα αυτά. Αρχισε λοιπόν να λαμβάνει προληπτικά μέτρα τα οποία θεωρούσε ότι μπορούσαν να αποτρέψουν τις βλαπτικές συνέπειες που κατ' αυτόν έμελλε να προκληθούν. Έτσι πολλές εκδηλώσεις της ζωής του συνδύαστηκαν με πάνιπολες προλήψεις,

Όσο κι αν προσπάθησε να ξεφύγει από αυτές ακόμη και σήμερα δεν το κατάρθωσε. Ο άνθρωπος προόδευσε και η επιστήμη μέχρι σήμερα γνώρισε τεράστια εξέλιξη. Μέσα από την επιστήμη ερμηνεύτηκαν πολλά από αυτά που μόλις πριν τρεις αιώνες θεωρούνταν ακατανότητα. Η ζωή των ανθρώπων άλλαξε σημαντικά. Κι ενώ θα περίμενε κανείς μετά από την εξέλιξη αυτή ο άνθρωπος να απέλευθερωθεί από τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες του παρελθόντος, συναντάμε

Νοσταλγίες

Γράφει ο
Παναγιώτης Αγ.
Κατσουλάς

[Ο Παναγιώτης Αγαμέμνονα Κατσουλάς, διανύοντας ήδη την ένατη δεκαετία της ζωής του, αναβιμάτα και νοσταλγεί την πατική ηλικία του. Οι "νοσταλγίες" του είναι συγχρόνως μια πλήρης περιγραφή της ζωής των εξοχικών γεωργοκτονοτρόφων του χωριού μας πριν από τον πόλεμο του '40, και αυτό έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον]

Νοσταλγώ τα παιδικά μου χρόνια και, ας περπατούσα ξυπόλητος την άνοιξη και το καλοκαίρι μέσα στον κουρνιάχτη και τ' αγκάθια. Το χειμώνα με τα γουρνοτσάρουχα να τρύω γλυστρές και τούμπες και πολλές φορές να τα χάνω μέσα στη λάσπη που είχαν οι δρόμοι, αφού κορύταντε τα λουρά.

Νοσταλγώ, όταν γύριζα από το σχολείο και έβγαζε η μάνα μου την κουλούρα (μποτόπα) από τη γάστρα και την τύλιγε σ' ένα μάλινο τόσλι, κι εγώ έκριβα μια κομμάτια, έπαιρνα και μια σφραγίδα την περιγράφων την Μαυρογιάννη, για να μαζέψω το άλογο και το γαϊδούρι.

Νοσταλγώ να γίνω τσοπάνος, να φωνάζω όσο θέλω, να σφυρίζω, να τραγουδώ και να πάζω τη φλογέρα. Ν' αναπνέω καθαρό αέρα και να κοιμάμαι με την κάπα μου και για προσκέφαλο

να έχω μια πέτρα ή τα τσαρούχια μου! Ν' αρμέγω τα γιδοπρόβατα, να κουρεύω, να πήζω το τυρί και να "χτυπώ" το γάλα για να βγάλω βούτυρο.

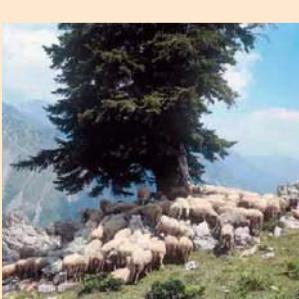
Νοσταλγώ να οργώνω και να σπέρνω σπιάρι, καλαμπόκι, φασόλια και, όταν γίνονται, να μαζέψω τους καρπούς.

Νοσταλγώ να κλαδεύω το αμπέλι, να το ραντίζω, να το ξεκλωνίζω και στο τέλος να μαζέψω τα σταφύλια και να τρώω τα πιο καλά. Ν' ανεβάνω στις συκιές και εκεί ψηλά να κόβω τα πιο καλά σύκα.

Νοσταλγώ να πηγαίνω στο μελισσομάντρι, να περιποιήμαι τις κυψέλες και να μαζέψω τα σημήνη, όταν "απολούν" και τέλος να απολαμβάνω το γήγειο, ανόθετο μέλι.

Νοσταλγώ να ακούω τις κότες να κακαρίζουν και να τρέχω στις φωλιές να πάιρνω την αυγά και ν' ακούω τον κόκορα να λαλεί επίσων στην κοπριά!

Νοσταλγώ να κυνηγώ τα πουλιά με τη σφεντόνα και ν' ανεβαίνω στα δέντρα και στα άλση, σαν τη μαϊμού, για να κατεβάζω τις φωλιές.

Συνέχεια στην 4η σελ.

1. Ο θέρος.....σελ. 1-4
2. Οι Ζωγλοπίτες των παλαιών καιρών 1-3
3. Προλήψεις, δεισιδαιμονίες και λαϊκές Δοξασίες 1-5
4. Νοσταλγίες.....1-4
5. Οι επικίνδυνες κουμπαρίες των κλεφτών 2
6. Κοινωνικά.....2
7. Σύνδρομές.....2
8. Αινίγματα- ανέκδοτα.....2
9. Του χωριού μας οι ομορφιές (ποίημα) 3
10. Αγραφώτικες παροιμίες.....3
11. Ανθρωπωνύμια του χωριού μας 5
12. Στους ιδρυτές και εκδότες των "Ζ.Χ." 5
13. Ο Ίταμος.....6-7
14. Σαρακατανίκα τραγούδια 8
15. Η καμπάνα του χωριού μας.....8
16. Ανάβηση στον Ίταμο.....8
17. Οι παθήσεις των νεφρών 9
18. Της "Βασιλικής η βρύση" 9
19. Γρυμογιανομαχάλας.....10
20. Δανειστές και οφειλέτες στο Ζωγλόπι 10
21. Από το Δήμο Ιτάμου στο Δήμο Καρδίτσας.....11
22. Επισημάνσις.....11
23. Νέα του χωριού μας 12
24. Εκδηλώσεις του καλακαριού 12
25. "Της Τασάς η βρύση" 12

Τα δίδυμα έλατα του σχολείου

"Σήμα κατατεθέν" του χωριού και του σχολείου μας τα δίδυμα έλατα στο προαύλιο. Προχωρούσαν μαζί και τα καμαρώναμε, ώστου ο ένας δεν άντεξε. Να δούμε ο άλλος, θα αντέξει τον καημό του χαμένου αδελφού;

Οι επικίνδυνες κουμπαριές των κλεφτών

Στο προηγούμενο φύλλο μας δημοσιεύσαμε το δημοτικό τραγούδι που αναφέρεται στην προτροπή του κλεφτοκαπετάνιου Βαρλάμη προς τα παλικάρια του:

"...Πλάστε τους φίλους τους πιστούς και τους πιστούς κουμπάρους,
παιδιά μ' να ξεχειμάσουμε και τούπον το χειμώνα".

Οι "πιστοί φίλου" όμως και οι κουμπάροι δεν ήταν πάντα και τόσο πιστοί. Είτε από πλεονεξία, για να βάλουν στο χέρι τα χρήματα που είχε στο κεμέριο ο καπετάνιος, είτε πιεζόμενοι από τους κατακτητές ή άλλους αντίζηλους, δολοφονούσαν, εν ψυχρώ, τον καπετάνιο, τη μοίρα του οποίου διεκτραγουδούσες έπειτα η λαϊκή μούσα, όπως βλέπουμε παρακάτω:

Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΦΛΩΡΟΣ

- Ξύπνα καμένη Αναστασιά και συ Παγώνα χήρα,
ξύπνα ν' ανάψεις τη φωτιά, ν' ανάψεις το λυχνάρι
και στρώσε μου πλατεία - πλατεία κι έλα σιμά μου κάτσε
να πλύνεις τους γιαράδες μου και τις λαβωματιές μου,
ίσως να ξημερώσουμε για να μας πάρ' η μέρα.
- Καλά ήσουν Φλώρε μ' στα βουνά, ψηλά στα κορφοβούνια,
τι χάλεβες, τι γύρευες, στους κάμπους να κατέβεις;
- Με κάλεσαν οι φίλοι μου κι οι αδερφοποιοί μου,
να πάω να με φιλέψουνε, στα έρημα τα Χάσια.
Κει π' έτρωγα, κει π' έπινα κι εσήκωνα γεμάτα,
μια ντουφεκιά μου έδωκε, ο άπιστος κουμπάρος .
γιαράδες: άγνωστη λέξη, μάλλον επίδεσμοι

Άλλη παραλλαγή:

'Οσα δεντράι κι όσα κλαριά, όλα το Φλώρο κλαίνε.
- Καλά ήσουν Φλώρε μ' στα νησιά, καλά ήσουν στα καράβια,
τι χάλεβες τι γύρευες στα έρημα τα Χάσια;
Ήρθα να βρω τους φίλους μου, τη σκυλοκουμπαριά μου
κι ο Μήτρο-Ψείρας το σκυλί, που είχα στεφανωμένο,
έβαλε τη κακή βουλή, κρυψά να με σκοτώσει.
Τριά παιδιά του βάφτισα, κανένα μην προκόψει
κι από το τούρκικο σπαθί, κανένα μη γλυτώσει.

Ο ΝΑΣΙΟΣ ΜΑΝΤΑΛΟΣ

Οι κλέφτες εσκορπίσανε και γίνηκαν μπουλούκια.
Άλλος πάει κατ' το Ζυγό, άλλος κατά το Βάλτο
κι ο Νάσιος πέρα πέρασε, να πάει για τις κουμπάρες.
Κουμπάρες τον καρτέραγαν με παιδιά στα χέρια.
Άσπρα κερνάει στα παιδιά και κέφι στις κουμπάρες.
Η μια του πάιρνει τ' άλογο, η άλλη το ντουφέκι
κι η Τρίτη η μικρότερη τον πάιρνει από το χέρι.
Κόπιασε μέσα κυρ-νουνέ, έχουμ' αρνιά ψημένα,
κριάρια σουφλισμένα.
Να πιείς κι ένα γλυκό κρασί, στη βρύση παγωμένο.

Τα καλοπιάσματα όμως δεν του βγήκαν σε καλό. Ο Νάσιος μπήκε μέσα στο σπίτι, αλλά βγήκε...οριζοντιωμένος. Οι κουμπάρες τον δηλητηρίασαν για να του πάρουν τα χρήματα.

'Ενα ακόμα δημοτικό για τις κουμπαριές των κλεφτών:
Ανάρια ανάρια τα 'ριχναν οι κλέφτες τα ντουφέκια.
Ήταν οι μάύροι λιγοστοί, πέντε έξι, οχτώ νομάτοι.
Ο καπετάνιος έλειπε κι ο καπετάνιος λείπει.
Πάει να βαφτίσει ένα παιδί, να κάνει 'ναν κουμπάρο,
για να 'χει ο δόλιος γύρισμα, να το 'χει αποκούμπι.

Λάμπρος Γριβέλλας

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»**ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ**

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΑΧΟΥΛΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΕΔΡΑ

ΡΑΧΟΥΛΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ: 4171

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Γεώργιος Κατσιούλας

τηλ. 6976777462

Λάμπρος Α. Γριβέλλης

τηλ. 2441020480

Βασίλης Χ. Καραγιάννης

τηλ. 2441020592

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΡΑΧΟΥΛΑ 43100 ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μ. Αθεξάνδρου 10 - τηλ. 2441020257

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
κατ' ανάγκη τις απόψεις της εφημερίδας

**Σδώ
γελά με**

• Πάει ο Τοτός στον γιατρό και βλέπει ένα κοριτσάκι να κλαίει.

- Γιατί κλαίς; ρώτησε ο Τοτός.

- Να ήρθα για εξέταση αίματος, και ο αδερφός μου είπε ότι για να σου πάρουν αίμα σου κόβουν ένα κομμάτι από το δάχτυλο...

Αμέωνας ο Τοτός αρχίζει τα κλάματα και τις φωνές.

- Καλά, εσύ γιατί κλαίς στα ξαφνικά; ρωτάει το κορίτσι.

- Γιατί εγώ ήρθα για ανάλυση σύρων!!!

• Τρεις άνδρες συζητούν στο καφενείο, πώς θα κάμουν τις γυναίκες τους να μη γκρινιάζουν. Ο ένας απ' αυτούς είναι ο Μανωλίδης ο Κρητικός.

Λέει ο πρώτος: Εγώ την πήγα πέρσυ ταξίδι στη Γαλλία και φέτος θα την πάω στη Γερμανία.

Λέει ο επόμενος: Εγώ την πήγα στη Νέα Υόρκη και φέτος θα την πάω στο Λος Άντζελες.

Εσύ, βρε Μανωλό;

Εγώ την πήγα πέρσυ πάνω στον Ψηλορεύτη, στο μπάτο (στάνη).

Και φέτος;

Ε, φέτος θα πάω να την πάρω!

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**Γεννήσεις**

1. Ο Χρήστος Βασ. Καραγιάννης και η σύζυγός του Ειρήνη απέκτησαν υγιέστατο κοριτσάκι στις 28 Απριλίου.

2. Ο Χρήστος Γκορτσάς και η σύζυγός του Μαρία Φυτσιλή απέκτησαν το 20 παιδί τους- κοριτσάκι στις 3 Ιουλίου.

Να τους ζήσουν.

Βαπτίσεις

1. Ο Λάμπρος και η Αγορίτσα Βρέκου βάπτισαν το δεύτερο γιο τους στις 30 Μαΐου 2010 και του έδωσαν το όνομα Ιωάννης.

2. Ο Φώτης και η Μόνικα Κωτσιδρή βάπτισαν στις 3 Ιουλίου τη θυγατέρα τους και της έδωσαν το όνομα Αγορίτσα-Ζωή.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΑ Ζ.Χ.

Βασίλης Δ. Τσιούκης 20

Αναστάσιος Νάκας 20

Ευάγγελος Τράντος 25

Βασίλης Βασιλάκος 20

Αγγελική Σιώκου 25

Αναστάσιος Τσιάκης 50

Στέφανος Δελήτσικας 20

Βασίλης Φυτσιλής 15

Δημήτριος Παπαδημητρίου 20

Λεωνίδας Παπαδημητρίου 25

Αθανάσιος Παπαδημητρίου 25

Ελένη Θ. Κουμπούρα 20

Σεραφείμ Τσιούκης 20

Αναστάσιος Παπαστερίου 20

Θωμάς Ρεντίνας 20

Λάμπρος Π. Ξυδιάς 20

Παναγιώτης Λ. Ξυδιάς 15

Αναστάσιος Καραδήμος 15

Αναστασία Γιαννούλη - Ράπτη 20

Σταυρούλα Κωνσταντάγκα 20

Βασίλειος Κίσσας 40

Γεώργιος Κίσσας 20

Φιλίτσα Παπασωτηρίου 50

Βασίλειος Χ. Τσιούκης 20

Δημήτριος Φ. Ράπτης 50

Αθανάσιος Νασιάκος 20

Εφημερίδες και περιοδικά που λάβαμε

"αμάραντος" Έκδοση του Συλλόγου Αμαραντιωτών (Μαστρογιαννιτών)

"Τα Χρονικά της Νεράιδας Δολόπων" Έκδοση του Συλλόγου των Απανταχού Νεραϊδιωτών

"Καρδίτσα" Έκδοση των Καρδίτσιων Θεσσαλονίκης

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Οι Ζωγλοπίτες των παλαιών καιρών

Συνέχεια από την 1η σελ.

κων του Ζωγλοπιού, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, εγκαταστάθηκε σ' αυτόν το χώρο περί τα τέλη του 17ου και αρχές του 18ου αιώνα μ.Χ., την εποχή της κυριαρχίας στην Ήπειρο και τη Θεσσαλία του διαβόλου Αλή πασά. Ακόμη και σήμερα πολλοί Ραχούλιώτες διατηρούν ζωντανή την ανάμνηση της καταγωγής των προγόνων τους από χωρά της Ηπείρου, της Ακαρνανίας και της Επυρανίας.

Το κυριαρχο ερώπημα όμως είναι, ποιοι ήταν οι παλαιοί κάτοικοι του Ζωγλοπιού και τι απέγιναν; Δεν είναι δυνατόν να εξαφανίστηκαν μυστηριώδως από τη μια στιγμή στην άλλη. Οι πιθανότερες εκδοχές είναι να μετανάστευσαν σε άλλες περιοχές πιεζόμενοι από επιδρομές βαρβάρων λαών που ήταν συχνές την εποχή εκείνη ή να εξολοθρεύτηκαν από θανατηφόρες επιδημίες. Το μόνο στοιχείο που αφήσαν πίσω τους είναι τα τοπωνύμια που προέρχονται από τη γη τους ή τους χώρους που είχαν εγκατεστημένα τα ποιμνιοστάσιά τους. Με βάση λοιπόν τα πολλά τοπωνύμια - ανθρωπωνύμια της περιοχής του χωρού μας θα αποδυθούμε στην αναζήτηση των μακρινών κατοίκων του Ζωγλοπιού. Η παρακάτω καταγραφή γίνεται περισσότερο υποθετικά, προσπαθώντας να προσεγγίσουμε την αλήθεια μέσα από τη τοπική πραγματικότητα, διότι δεν έχουμε αποδεικτικά στοιχεία.

Τα χαρέμενα επώνυμα

1) **Βαΐνας:** Είχε ποιμνιοστάσιο στην εξοχή, εκεί που βρίσκονται οι αγροκάies των Βρεκαίων, απέναντι από το ποτάμι.

2) **Βαλτάσαρ:** Πιθανώς παρωνύμιο(παραστούκλι).

3) **Βιτζέλας:** Είχε ποιμνιοστάσιο βόρεια της Νεράιδας.

4) **Γιώτης:** Στην ομώνυμη τοποθεσία.

5) **Γεραλέκας:** Στην ομώνυμη ράχη, ανατολικά του χωρού.

6) **Δίπλας:** Πιθανολογείται η καταγωγή του από το Ζωγλόπι. (Διάβαζε Λ.Γριβέλλα: "Ήταν ο Δίπλας από το Ζωγλόπι," . "Ζ.Χ." φύλλο 51 Ιούλ. 2004.

Κάποιος Μαρότης απαθανάτισε το όνομά του κατακευάζοντας την ομώνυμη βρύση

7) **Ζαβός-Ζαρίνα:** Υπάρχει το επώνυμο σε άλλα μέρη.

8) **Ζαχαριώτης:** Στα σύνορα του δάσους Ραχούλας-Καστανιάς.

9) **Θεολόγης:** Υπάρχει το επώνυμο στο Νεοχώρι και άλλού.

10) **Κουτσιανάς (Κουτσιανάδες):** Υπάρχει το επώνυμο στην Κρανιά Καρδίτσας.

11) **Κουτσίος:** Απόγονοί του εντοπίστηκαν στο Γεωργικό Καρδίτσας.

12) **Καζής:** Στη ρεματιά ανατολικά του χωρού.

13) **Κανάτας:** Κοντά στο Παλιοζωγλόπι.

14) **Καντής:** Μάλλον ποιμνιοστάσιο στην κορυφογραμμή ανατολικά του Παλιοζωγλοπιού.

15) **Καράμπελας-Καραμπελού:** Στην περιοχή ανατολικά της Ραχούλας.

16) **Καραντάκης:** Παρωνύμιο του Κορκόντζελου.

17) **Καραβίδας:** Το πιθανότερο να είναι ανθρωπωνύμιο.

18) **Κατσαρογιάννης (Γιάννης Κατσαρός):** Δυτικά της Ραχούλας.

19) **Κατσαρέλης:** Μάλλον κτηνοτρόφος στο δάσος ανατολικά του Παλιοζωγλοπιού.

20) **Κατσιαμπέρης:** Περίπου στην παραπάνω περιοχή.

21) **Κιλάφης-Κιλάφινα:** Κοντά στην Κούλια Ζωγρί.

22) **Κλάρας:** Σε πολλές τοποθεσίες.

23) **Κοντός:** Στο "Δεντράκο".

24) **Κοντύλης:** Στην ομώνυμη ράχη, δυτικά, απέναντι από το ποτάμι.

25) **Κούκος:** Ανθρωπωνύμιο ή ζωωνύμιο.

26) **Κοκαλίας:** Κοντά στον Μαυρογιάννη.

27) **Κουκορίκος:** Η γνωστή μεγάλη ζωγλοπίτικη οικογένεια.

28) **Κουμπάρης-Κουμπάρινα:** Στο λόφο επάνω από τη Ραχούλα.

29) **Κουρτέσης-Κουρτέσινα:** Υπαρκτό επώνυμο σε άλλα μέρη.

30) **Κουτσίλης:** Δυτικά, απέναντι από το ποτάμι.

31) **Κουτσίος:** Στην περιοχή "Βαρκά".

32) **Λαπατάς:** Κάτω από τα Βρεκέικα.

33) **Μακρής-Μακρίνα:** Στο δάσος νότια της Ραχούλας.

34) **Μαρότης:** Έδωσε το όνομά του στην ομώνυμη βρύση.

35) **Μαυρογιάννης:** Στο δάσος ανατολικά του Ζωγρί.

36) **Μπαραχτήρης:** Στον επαρχιακό δρόμο πριν από τα "κανόνια".

37) **Μπαλκάμης:** Στο ποταμάκι που διασχίζει τη Βαρκά.

38) **Μπαλτάς:** Έδωσε το όνομά του στην ομώνυμη βρύση, στον Κάτω Μαχαλά.

39) **Μπασιούρης:** Στα σύνορα Ραχούλας-Μαστρογιαννιού.

40) **Μουρλής:** Κτηνοτρόφος, πάνω από τα Παλιοκόπρια.

41) **Νίκος - Νίκαια:** πιθανόν βαφτιστικό.

42) **Ντελής:** Στην κορυφογραμμή ανατολικά του Κάτω Μαχαλά. Υπαρκτό.

43) **Ντόβας:** Δυτικά της Ραχούλας, απέναντι. Υπαρκτό επώνυμο.

44) **Ντούμας:** Κοντά στην Παλιομπλίτσα.

45) **Ξάνθος:** Στις πηγές του ρέματος Λαπατά.

46) **Παλικούρης:** Στην πλαγιά κάτω από τη Νεράιδα.

47) **Παπαδάτος:** Στα ψηφώματα, νότια του χωρού.

48) **Παπαζαχαρής:** Μεταξύ Νεράντζας και Βραχιές.

49) **Παπαμιχάλης:** Δασική έκταση πίσω από την Τσιούκα.

50) **Πατσιούρης:** Στην κτηματική περιοχή ανατολικά του χωρού.

51) **Πρίστης:** Νότια του χωρού, στα Φετούεικα.

52) **Ρούπης:** Στο πλάτωμα πάνω από τον Ίταμο.

53) **Σουβλερής:** Στην κορυφογραμμή, στο σύνορο Ραχούλας-Μαστρογιαννιού.

54) **Σταύρος-Σταύρινα:** Στην ομώνυμη βρύση. Άγνωστο επώνυμο.

55) **Τζιά:** Μάλλον βαφτιστικό, έδωσε το όνομά της στη βρύση "Καλάμι".

56) **Τόμης-Τόμινα:** Στην τοποθεσία δίπλα στο δρόμο προς το Παλιοζωγλόπι.

57) **Τσαγκάρης:** Στο ποτάμι κάτω από τον Αϊ-Λιά, στο Παλιοζωγλόπι.

58) **Τσιόκης:** Έδωσε το όνομά του στην ομώνυμη βρύση.

59) **Τσισάνης:** Τοποθεσία συνεχόμενη του Πατσιούρη. Υπάρχει ο γνωστός Τρικαλινός μουσικός.

60) **Φίλιππας:** Επώνυμο ή βαφτιστικό. Τοποθεσία στη Προστήλια.

61) **Φραγκούλης:** Στη γραμμή του λόφου του Αϊ-Λιά. Υπαρκτό επώνυμο.

62) **Χαντζής:** Στην περιοχή κάτω από τη Λουστα-Ραφτέικα. Υπαρκτό¹.

Η έλλειψη στοιχείων μας αναγκάζει σε πολλές περιπτώσεις να πιθανολογύμει και δεν αποκλείουμε ορισμένοι από τους παραπάνω να μην ήταν κάτοικοι του Ζωγλοπιού, αλλά να απαθανάτισαν το όνομά τους με κάποια σημαντική πράξη τους στην περιοχή ή με το θάνατό τους.

«Νεότερα επώνυμα που εξέλιπαν από τη Ραχούλα

Κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα πολλά επώνυμα εξέλιπαν από τη Ραχούλα, είτε διότι δεν υπήρχαν άρρενες απόγονοι ή διότι οι απόγονοι εγκαταστάθηκαν σε άλλα μέρη. Παρουσιάζουμε όσα μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε:

1) **Βασιλείου Ιωάννης του Δημητρίου:** Είναι γραμμένος στα Μητρώα Αρεύων, με έτος γεννήσεως 1846. Δύο μαθητές με το ίδιο επώνυμο είναι γραμμένοι στα Μαθητολόγια του σχολείου, στις αρχές του 20ου αιώνα.

2) **Ζωγλοπίτης:** Οι περιπέτειες της

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Προλήψεις, Δεισιδαιμονίες και Λαϊκές Δοξασίες

Συνέχεια από την 1η σελ.

βιβλίο. Ασχέτως αν άλλοι τις πιστεύουν και άλλοι τις λοιδορούν, είναι γεγονός ότι έχουν καταστεί αναπόσπαστο τμήμα της πολιτισμικής μας παράδοσης και κληρονομιάς. Και ως τέτοιο πρέπει να το εκλαμφάνουμε χωρίς ακρότητες και χωρίς αυτές να επηρεάζουν και να διαμορφώνουν την ζωή μας.

Στη συνέχεια παρατίθεται μια μικρή συλλογή από γνωστές προλήψεις και δεισιδαιμονίες που συναντάμε στην περιοχή μας:

Ρόδι: Το ρόδι θεωρείται ως σύμβολο αφθονίας, γονιμότητας και καλής τύχης. Σε πολλά σπίτια κρεμάνε ένα ρόδι το φθινόπωρο και το σπάνια την πρωτοχρονιά για να πάει καλά η χρονιά.

Τσίπουρο: Αν χυθεί τσίπουρο στο τραπέζι πρέπει να ρίξουμε νερό από πάνω γιατί αλλιώς θα γίνει καυγάς.

Τσούγκρισμα ποτηριών: Είναι γρουσουζά να τσουγκράς με άδειο ποτήρι, ή με νερό.

Επίσης το να τσουγκράς το ποτήρι σου χωρίς να πίνεις.

Κνησμός μύτης: Ο κνησμός της μύτης κάποιου είναι σημάδι ότι θα φέρει ένα "με τρώει η μύτη μου, ξύλο θα φέρω".

Κνησμός της παλάμης: Ο κνησμός της παλάμης του δεξιού χεριού προμηνύει ότι θα δώσει χρήματα, αντίθετα της παλάμης του αριστερού χεριού, ότι θα πάρει χρήματα.

Κούκος και κούμπωμα: Την Άνοιξη οι άνθρωποι πριν βγουν από τα σπίτια τους, φρόντιζαν να φάνε λίγο ψωμί, για να μη τους κουμπάσουν οι κούκοι ή την τρυγόνα. Αν τύχαινε και τους άκουγαν, πριν βάλουν κάτι στο στόμα τους, τότε λέγανε ότι τους κούμπωσε και ότι πολλές στενοχώριες τους περιμέναν μέσα στον χρόνο.

Κόκορας: Ακόμη και σήμερα σφάζουν έναν κόκορα και ραντίζουν τα θεμέλια του σπιτιού με το αίμα του, για να στερώσουν το σπίτι.

Λαγοπόδαρο: Το λαγοπόδαρο θεωρείται γρύρι, γιατί λένε ότι φέρνει καλή τύχη στα οικονομικά.

Πέταλο: Το πέταλο του αλόγου, φέρνει τύχη.

Το κοκκαλάκι της νυχτερίδας: Λέγεται ότι όποιος έχει μαζί του κοκκαλάκι από νυχτερίδα του φέρνει μεγάλη τύχη.

Χτύπημα ξύλου: Χτυπάνε ξύλο για να αποφύγουν κάτι κακό.

Χελιδόνι: Θεωρείται εύνοια της τύχης όταν κτίσει τη φωλιά του το χελιδόνι στο εξώστη του σπιτιού. Επίσης και η καταδάνη των χελιδονιών θεωρείται κακό.

Σκύλος: Αν ένας σκύλος αρχίσει να ουρλάζει χωρίς λόγο, τότε κάποιος θα πεθάνει.

Επίσης αν ένας σκύλος σε ακολούθησε μέχρι το σπίτι θεωρείται ως καλή τύχη.

Μαύρη γάτα: Αν δεις μαύρη γάτα στον δρόμο, είναι γρουσουζά.

Κόρακας: Θάνατο προμηνύει το κράξιμο κόρακα κατά την ώρα της ταφής.

Κουκουβάγια και θάνατος: Η κουκουβάγια όταν φωνάζει έως από το σπίτι προαναγγέλλει θάνατο μέλους της οικογένειας ή αισθένεια σοβαρή.

Όταν εργάζονται εντατικά τούτο φανερώνει ότι η καλοκαριά θα εξακολουθήσει.

Πασχαλίτα: Αν πέσει πάνω σου πασχαλίτα είναι καλή τύχη.

Μετεωρίτες : Οταν πέφτουν μετεωρίτες θεωρείται καλός οιωνός.

Μάτιασμα: Για προστασία από το μάτιασμα φοράνε μικρές μπλε χάντρες σε σχήμα ματιού.

Ουράνιο τόξο: Είναι καλή τύχη αν δεις ουράνιο τόξο. Λέγεται ότι υπάρχει θησαυρός θαμμένος εκεί που τελειώνει το ουράνιο τόξο. Επίσης λένε ότι όποιος περάσει κάτω από το ουράνιο τόξο, είναι γρουσουζά.

Αστέρι : Είναι γρουσουζά να μετράς τα αστέρια, γιατί λένε ότι βγάζεις γαρδαβίσες.

Αστέρι και ευηγή: Αν δεις ένα αστέρι να πέφτει, κάνε μια ευηγή και η ευηγή σου θα πραγματοποιηθεί.

Φεγγάρι: Είναι κακό να δειχνείς το φεγγάρι.

Τρίτη και 13: Ο συνδυασμός της ημέρας Τρίτης και της ημερομηνίας 13 θεωρείται γρουσουζά κοκο.

Τρίτη: Ποτέ δεν ξεκινάμε μία δραστηριότητα ημέρα Τρίτη.

M. Παρασκευή: Δεν είναι καλό να κάνετε μπάνιο τη M. Παρασκευή.

Γάμος και ρύζι: Ρίχνουμε ρύζι στους νεόνυμφους, κατά την διάρκεια του μυστηρίου για να ριζώσουν.

Πάτημα ποδιού: Όποιος από τους νεόνυμφους πατήσει το πόδι του άλλου κατά την ανάγνωση του Αποστόλου, πιστεύεται ότι θα έχει μεγάλη επιρροή επί του άλλου.

Γαμπρός και νύφη: Είναι γρουσουζά να δει ο γαμπρός την νύφη με το νυφικό της πριν από

τους επίπεδο.

Είναι τόσες πολλές οι προλήψεις που αν κάποιος τις συγκεντρώνει όλες μπορεί να γεμίσει ένα πολυσέλιδο

τον γάμο.

Κουφέτα: Η ανύπαντρη νέα που θα βάλει κάτω από το προσκεφάλι της τρία κουφέτα από το δίσκο της στέψης, θα δει στο όνειρό της τον άνδρα που θα παντρεύεται.

Γάμος τα δίσκετα έπι: Αποφεύγεται η τέλεση γάμων κατά τα δίσκετα έπι, διότι δεν θα στεριώσει αυτός ο γάμος.

Μάρτης: Κόκκινη και λευκή κλωστή φοριούνται στο χέρι την 1η του Μάρτη, για να μην "σε κάψει ο Μάρτης".

Καθρέφτες: Λένε ότι αν σπάσεις έναν καθρέφτη, είναι γρουσουζά.

Καθρέφτης τα μεσάνυχτα: Πιστεύεται ότι είναι κακό αν κοιτάξεις στον καθρέφτη μετά τα μεσάνυχτα.

Αράχη: Ο ιστός της αράχης στις γυνείς του σπιτιού, λένε είναι καλή τύχη.

Βασιλικός και τύχη: Μια γλάστρα με βασιλικό στην είσοδο του σπιτιού φέρνει τύχη.

Σκόρδο: Κρεμιέται σκόρδο σε κάπια στο θέλουμε να μη το ματιάσουν.

Αλάτι: Αν χυθεί αλάτι κατά λάθος είναι γρουσουζά και πρέπει να ρίξεις λίγο πίσω σου, πάνω από τον ώμο σου.

Αλάτι και επισκέπτες: Αν θέλεις να διώξεις τους ανεπιθύμητους επισκέπτες ρίχνεις αλάτι στη σκούτα.

Δοντιά: Όταν ένα παιδάκι βγάζει τα παιδικά του δόντια, τα πετάει στα κεραμίδια του σπιτιού του για να βγουν τα νέα δόντια γερά.

Νύχια: Είναι γρουσουζά να κόβουμε τα νύχια μας την νύχτα ή τις Παρασκευές.

40 ήμερες: Ακόμα και σήμερα, πολλοί είναι αυτοί που δεν αφήνουν κανένα να δει το νεογέννητό τους προτού κλείσει 40 ήμερες, για να μην το βρει κακό μάτι.

Παπούτσια: Είναι γρουσουζά να αφήνεις τα παπούτσια σου ανάποδα.

Ρούχα: Αν φορέσεις τα ρούχα σου ανάποδα όταν κοιμάσαι δεν σε πιάνουν οι κατάρες.

Σκάλα : Είναι μεγάλη γρουσουζά να περνάς κάτω από σκάλα.

Κλαδάκι βασιλικού: Αν προσφέρεις ένα κλαδάκι βασιλικού στους επισκέπτες σου, τότε αυτό θα ξαναέρθουν.

Ψαλίδι: Λέγεται ότι αν μια έγκυος κάτσει χωρίς να γωρίζει πάνω σε ανοιχτό ψαλίδι, θα γεννήσει αγόρι.

Κουκουνάρι : Θεωρείται δυνατό φυλαχτό ενάντια σε δαιμόνια.

Λουύσιμο Χριστουγέννων: Από τα Χριστούγεννα μέχρι τα θεοφάνεια δε λουύζονται, περιμένοντας να αγιαστούν τα νερά.

Μέλι και γάλα: Είναι έθιμο να ταΐζεις τη πεθερά την νύχτα μέλι και γάλα, για να τα πάνε μέλι-γάλα.

Έγκυος και "μυρωδίες": Πρέπει να γίνεται η κάθε επιθυμία της εγκυμονούσης στα φαγητά, γιατί αλλιώς θα αποβάλλει.

Καρβέλι : Το καρβέλι δεν πρέπει να είναι ανάποδα στο τραπέζι, έρχονται αναποδές.

Τελευταία μπουκιά: Αν αφήσεις την τελευταία σου μπουκιά στο τραπέζι, αφήνεις όλη τη δύναμί σου.

Δάχτυλα χειριού: Αν τα δάχτυλα της παλάμης συχματίζουν ευθεία και δεν κάμπιπονται, πιστεύεται ότι είναι φειδώλως και ταπιγούντης και δεν πρόκειται αποκτήσαι πλούτη. Αν τα δάχτυλα του χεριού κάμπιπονται προ

Σούμβολά στην αρροστα ο' Τ

Η χλωρίδα και η πανίδα του άλλοτε και τώρα

Περήφανος υψώνεται ο Ίταμος με τις δίδυμες κορφές του και απλώνει τα πόδια του στο βοριά στις δύο οροσειρές του, που σβήνουν ομαλά στα ριζοβούνια της πεδιάδας, στοργική αγκαλιά για το Παλιοζωλόπι και τη Ραχούλα. Ευλογημένο βουνό που φιλοξενεί όλα τα είδη της ορεινής βλάστησης, και όλη την ποικιλία των πετούμενων και των τετράποδων της ελληνικής πανίδας.

Φρόντιζε καλά και τους ανθρώπους και τους κρατούσε κοντά του. Τους παρείχε προστασία στα δύσκολα χρόνια: "Ευλογημένο βουνό, πόσες ψυχές γυναικόπαιδα θα σώσεις, όταν έλθουν τα δύσκολα χρόνια!" (Κοσμάς Αιταλός). Συγκέντρωνε τα κρύα νερά του και τα στέλνε σε δροσερές βρύσες, σε φασολόκηπους, σε καλαμόπικα και μπαξέδες μέχρι κάτω στον Ξηρόκαμπο. Παρείχε χρονικής πλούσια βιοσκή για τα κοπάδια τους. Αχοβολούσε στο τόπος τα καλοκαίρια από τα κυπροκούδουνα των αμέτρητων κοπαδιών. Ζωντάνευ το βουνό. Έδινε αφειδώς στους κατόκους ξυλεία για τις οικοδομές τους, φρόντιζε τις καρυδιές, τις καστανιές και τους φασολόκηπους, έδινε ότι χρειάζεται ο άνθρωπος για να επιβιώσει.

Στις αγροτικές κοινωνίες ο άνθρωπος ταυτίζεται με το χώρο του. Ο παλαιός Ζωγλοπίτης έβλεπε τον Ίταμο βουνό iερό που τον παρείχε προστασία και τα μέσα για να ζει. Ο ίδιος είχε πλήρη συναίσθηση της θέσης του μέσα στο οικοσύστημα του Ίταμου. Ένιωθε πως ήταν ένας - ο πρώτος αν θέλετε- κρίκος σ' αυτή την αλυσίδα. Έτσι, δεν χρειαζόταν νόμους, θεωρίες και απαγορεύσεις για να κατανοεί ότι η δική του ζωή εξαρτάται από την ισόρροπη εκμετάλλευση της υλοτόμησης, της ξύλευσης, της άγριας πανίδας και της προστασίας του δάσους. Ήμουν μαθητής γυμνασίου, όταν μια νύχτα εκδηλώθηκε πυρκαϊά σε

μια πλαγιά του Ίταμου. Από το προαύλιο της εκκλησίας, στο σκοτάδι του σούρουπου, φαίνονταν καθαρά οι φλόγες καθώς άπλωναν τις πύρινες γλώσσες τους προς την κορυφή. Στο επίμονο δαιμονιούμενο χτύπημα της καμπάνας, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, με ό,τι πρόχειρο εργαλείο βρήκαν, πετάχτηκαν από τα σπίτια τους και, σε χρόνο μηδέν, έφτασαν στο χώρο της πυρκαϊάς και την κατάδειπσαν. Το παράδειγμα είναι χαρακτηριστικό και δείχνει ότι καθένας έβλεπε την καταστροφή του δάσους, σαν δική του καταστροφή.

Τα πράγματα έχουν αλλάξει. Ο σύγχρονος άνθρωπος έχει απομακρυνθεί από τη φύση. Κατά κάποιον τρόπο, έχει κόψει τους πανάρχαιους δεσμούς του μ' εκείνη. Επιδόθηκε στην άναρχη εκμετάλλευση του δασικού πλούτου και στην εξόντωση της θηραματοπανίδας. Χρειάστηκε να φτάσουμε σχεδόν στην "ώρα μηδέν" για να κατανοήσουμε ότι καταστρέφοντας το περιβάλλον, απεργαζόμαστε τη δική μας καταστροφή. Επιστήμονες μεγάλου κύρους σε όλο τον κόσμο, απευθύνουν κραυγή αγωνίας για την καταστροφή του περιβάλλοντος επισημαίνοντας ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την ανθρωπότητα δεν πρόερχεται από τους πολέμους, αλλά από τη καταστροφή του περιβάλλοντος.

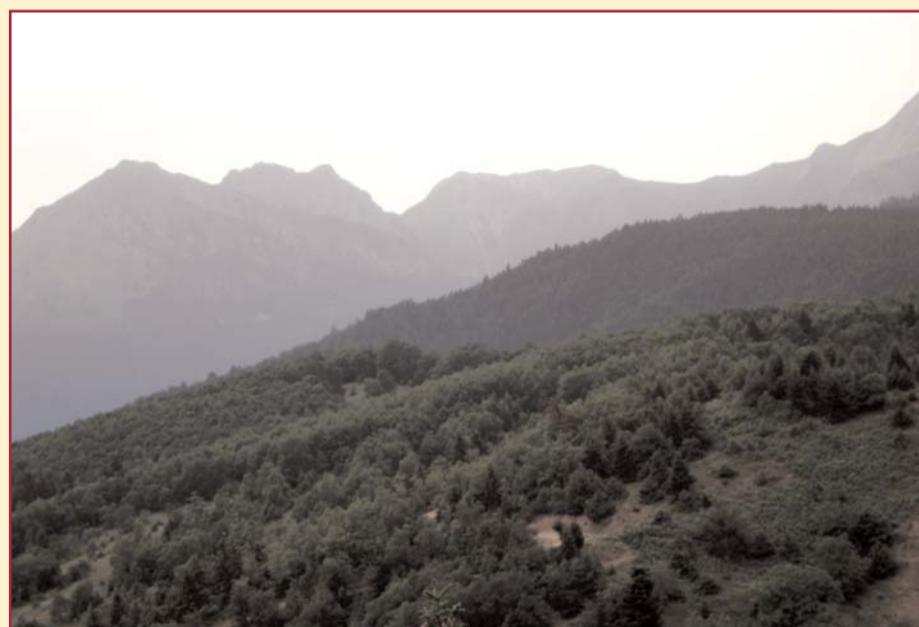
Το οικοσύστημα του Ίταμου δεν περιορίζεται στο χώρο γύρω από τη βρύση. Επεκτείνεται μέχρι τον Ξηρόκαμπο και είναι δική μας ευθύνη να το περιφρουρήσουμε. Να το προστατεύσουμε, πρώτα από τον εαυτό μας και έπειτα από τους άλλους. Από το περιβάλλον μας εξαρτάται η υγεία μας, η ίδια η ζωή μας. Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας είναι και το φωτογραφικό λεύκωμα που ακολουθεί.

Δ.Γ.

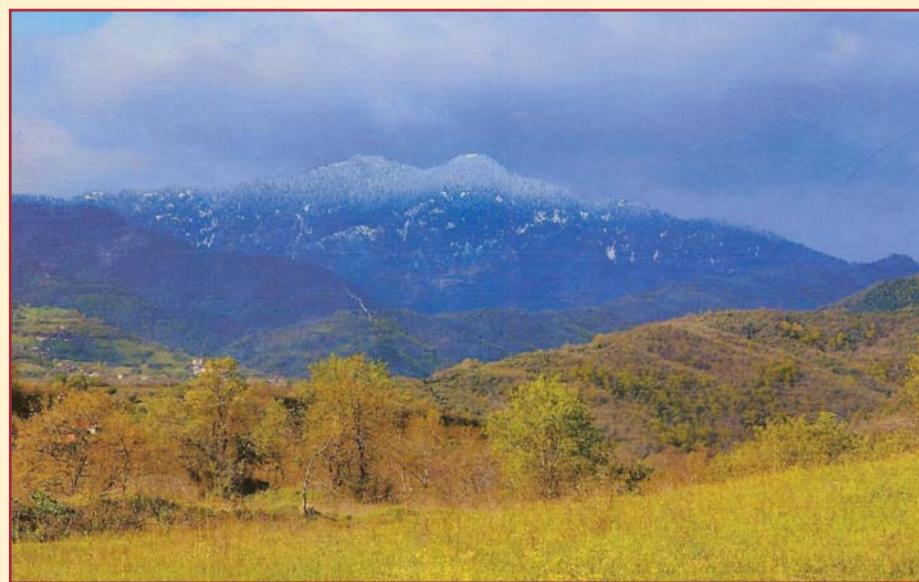
Τοπία απαράμιλλης ομορφιάς

Ελατιάδες στον Ίταμο.

Οι ελατιάδες εντάσσονται στο μεγαλείο της φύσης και επισύρουν το θαυμασμό του ανθρώπου όλες τις εποχές του έτους. Μαυροπράσινοι το καλοκαίρι, ντυμένοι στα λευκά το χειμώνα, με τους φτεριάδες τους, τους βάτους, τη ρίγανη, τ' αγριολούλουδα και την αγριοφράσουλα να τους φιλούν ευλαβικά τα πόδια... Την άνοιξη ο Ίταμος πλημμυρίζει από μελισσοκυψέλες, που τρυγούν το περίφημο ελατόμελο.

Η Κοιμωμένη των Αγράφων, από την Κούλια Ιτάμου.
Απ' όπου ο σημείο των Αγράφων κι αν πέσει το μάτι, θ' αντικρύσει την
"Κοιμωμένη", νωχελικά ξαπλωμένη σ' ακροβούνια της Νιάλας.

Οι δίδυμες κορυφές της Τσιούκας Ιτάμου.
Αποτελούν τον πρώτο σταθμό του χειμώνα. Περνά από κει,
καταθέτει το ολόλευκο στεφάνι του, για να τιμήσει το περήφανο βουνό,
κι απλώνεται ύστερα χαμηλότερα...

"Καλότυχα ναι τα βοννά, ποτέ τους δε γερνάνε.
Το καλοκαίρι πράσινα και το χειμώνα χιόνια"
Δημοτικό

Μοιάζουν να σέρνουν το χορό της αιωνιότητας!

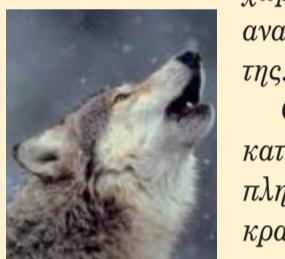

σία το θ α εριβάλ λόρτος ταμος

Τα Άγρια και τα ήμερα...

Παλιότερα στα βουνά του Ίταμου εύρισκε καταφύγιο όλος ο φτερωτός και ο τετράποδος κόσμος των ζώων. Αραίωσε πολύ στις μέρες μας και φτώχυνε το βουνό. Τα αίτια πολλά: Το εξοντωτικό κυνήγι, οι ασθένειες, μα προπαντός η έλλειψη τροφής, αφού οι άνθρωποι εγκατέλειψαν ακαλλιέργητα τα ορεινά χωράφια τους.

Η αλεπού. Σπάνια θα δεις αλεπού στο βουνό. Μετακινήθηκε κι αυτή κοντά στα χωριά και στις πόλεις, αναζητώντας την τροφή της.

Ο λύκος. Μειώθηκε κατά πολύ και ο πληθυσμός των λύκων, που μάστιζαν άλλοτε τα κοπάδια και κρατούσαν σε επιφυλακή τους κτηνοτρόφους, που αναγκάζονταν να τρέφουν περισσότερα μαντρόσκυλα από τα παιδιά τους!

Το κουνάβι. Ακολούθησε κι εκείνο το δρόμο της αλεπούς. Καθώς είναι επιδέξιο στο κρύψιμο, αναζήτησε καταφύγιο σε εγκαταλειμμένες αποθήκες των χωριών και της πόλης και από εκεί εξορμά τις νύχτες στα κοτέσια...

Η γυνφίτσα. Το χαριτωμένο αυτό αρπακτικό

εγκαταβιώνει ακόμα στα βουνά του Ίταμου σε μικρούς πληθυσμούς και καθαρίζει τα χώρα από τα αμέτρητα ποντίκια που αποτελούν την μόνιμη τροφή του.

Ο ασβός. Ο ασβός ακολουθεί κατά πόδας τις καλλιέργειες. Δεν φταίει βέβαια

αυτός, αν ο Θεός τον έπλασε να του αρέσουν τα καλαμπόκια, τα ζουμερά σταφύλια και τα μποστάνια των ανθρώπων!

Ο λαγός. "Λαγός τη φτέρη έκρουε, κακό της κεφαλής του"

Οι πληθυσμοί των λαγών βαίνουν με τρόπο αντιστρόφως ανάλογο με τον αριθμό των κυνηγών! Όσο αυξάνονται οι κυνηγοί δηλαδή, τόσο μειώνεται ο πληθυσμός των λαγών. Είναι, άλλωστε, το ζώο που έχει τους περισσότερους εχθρούς. Σ' αυτό φταίει και το νόστιμο κρέας του!

Ο σκίουρος. Είναι το μόνο ζώο που συναντάς σε κάθε βήμα σου στο βουνό. Προνοητικός, συγκεντρώνει στους κρυψώνες του κάστανα, καρύδια και βελανίδια για να ξεχειμωνιάσει. Άλλωστε, οι εχθροί του είναι λίγοι και ξέρει να προφυλλάγεται.

Ο αγριόχοιρος. Τα άφθονα κάστανα και τα βελανίδια

του Ίταμου αποτελούν πρόκληση για τα κοπάδια των αγριόχοιρων και τον επισκέπτονται ομαδικά κυρίως το φθινόπωρο, οπότε και οι κυνηγοί στήνουν πανηγύρι.

Το ζαρκάδι. Το πανέμορφο αυτό θηλαστικό

ζούσε πάντα στα βουνά του Ίταμου και υπάρχουν και σήμερα λίγα ζευγάρια που χρειάζονται την προστασία όλων μας για να μην εξαφανιστούν.

Η χελώνα. Το βραδύκινητο αυτό ζώο είναι

το σύμβολο της μακροζωίας. Αρκετές χελώνες ζουν στα δάση του Ίταμου. Με την αργή κίνησή τους μας θυμίζουν τη λαϊκή παροιμία: "Κάλλιο αργά, παρά ποτέ" ή "Αλαργινός κι αγλήγορος, αντάμα γιοματζούν"

Τα πετούμενα

Αραίωσαν πολύ και τα πετούμενα.

Η κίσσα. Έχοντας εξασφαλισμένη την τροφή της από άφθονα κάστανα, βελανίδια και άλλες ανοιξιάτικες λιχουδιές του δάσους, παραμένει πανταχού παρούσα και δηλώνει την παρουσία της με το παράφωνο κρώξιμό της.

Ο δρυοκολάπτης (τσιγκλιτάρα).

Αν και σπάνια τον βλέπεις, προδίδει την παρουσία του το ρυθμικό κροτάλισμά του στους κορμούς και οι άφθονες τρύπες που κάνει στο ξύλο για να ξετρυπώσει κάμπιες και μυρμήγκια.

Ο κούκος. "Ένας

κούκος δε φέρνει την άνοιξη" λέει η παροιμία. Να που τη φέρνει όμως. Το ρυθμικό κου- κου, κου- κου! σε χαροποιεί, σου δίνει την αίσθηση ότι ήρθε και φέτος η άνοιξη και ...έχει ο Θεός...

Το αηδόνι. Με το γλυκόλαλο κελάνδισμά

του ευφραίνει την καρδιά του ανθρώπου. Υπάρχουν ακόμα λίγα αηδόνια, για να τ' ακούσεις όμως πρέπει να εγκαταλείψεις το κρεβάτι πολύ πρώι, πριν ανατελεῖ ο ήλιος.

Ο κοκκινολαίμης. Ο ταπεινός αυτός κάτοικος του βουνού, μας βλέπει ...αφ' υψηλού. Θρονιασμένος στις πανύψηλες κορφές των έλατων, πιτιβίζει ολημερίς και τοιμπολογά τους σπόρους των στροφιλιών.

Αετός. "Ένας αιγός περήφανος, ένας αητός λεβέντης ... (Δημοτικό).

Ένα δυο ζευγάρια ακρογυιάζονται περιπολάντας στις Τοιούκες, στου Γιώτη και στη Δρακότρυπα. Περήφανα αρπακτικά, το σύμβολο της δύναμης και της ελευθερίας.

Μπούφος. "Του ήρθε, όπως του μπούφου το πουλή" λέει η παροιμία. Δυστυχώς γι' αυτόν, τα πουλιά σπανίζουν στα λημέρια του. Υπάρχουν ακόμα μερικά άτομα στα βουνά του Ίταμου. Η τρομερή κραυγή του τη νύχτα προκαλεί το δέος στους αμύντους.

Γεράκι. Υπάρχουν ακόμα άφθονα γεράκια που περιπολούν στον αέρα και τρομάζουν

τα ορνίθια και τα άλλα πουλιά με την κραυγή τους.

Κουκουβάγια. Το σύμβολο της αρχαίας σοφίας. Τι σοφή βέβαια θα ήταν, αν παρέμενε στα άγρια βουνά που η τροφή είναι λιγοστή. Τραβήχτηκε κι αυτή προς τα πεδινά, όπου οι ποντικοί είναι άφθονοι. Υπάρχουν πάντως μερικά ζευγάρια ακόμα στον Ίταμο.

Το κοτσύφι. Ο μαυροκότουφας είναι μόνιμος κάτοικος του Ίταμου τα καλοκαίρια. Εδώ φωλιάζει, γεύεται τα πεντανόστιμα βατόμουρα, αναπαράγεται και το χειμώνα κατεβαίνει χαμηλότερα.

Από το βιβλίο του Άγγελου Ζαχαρόπουλου ΤΑ ΤΑΡΑΓΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ 1940-1950 Σαρακατσάνικα τραγούδια

Τα δέντρα μαραθήκανε...

Τα δέντρα μαραθήκανε, τα κορφοβούνια
ασπρίσαν
κι οι βλάχοι παν στα χειμαδιά, να
ξεχειμάσουν πάνε.
Πάει κι ο κλέφτης, ροβολάει, τα
κορφοβούνια αφήνει.
Αλάζει τα φορέματα και τρέχει

σκοτισμένος.
Και δε γελάει τ' αχείλι του, μόν' σκύφτει το κεφάλι,
μετρώντας τα μερόνυχτα, την ώρα καρτερώντας,
ν' ανθίσει ο γαύρος κι η οξιά, να ζώσει τα' άρματά του,
να σφίξει τα τσαρούχια του, να σκαπετήσει ράχες,
ν' ανέβει στα ψηλά βουνά, στα κλέφτικα λημέρια,
να σμίξει με τη συντροφιά, την τέχνη του ν' αρχίσει.
Να σφάξει Τούρκους σαν αρνιά, και σαν παχιά κριάρια
και να σκλαβώσει μπέηδες και ξαγορές να πάρει.
(δημοτικό)

'Ηρθε παιδιά μ' η άνοιξη

Ηρθε παιδιά μ' η άνοιξη, ήρθε το καλοκαίρι.
Πάρτε αρματώστε τα τραγιά, στολίστε τα γκεσέμια.
Σ' αυτές τις μορφοκάλεσες, βάλτε αργυρά κουδούνια.
Μαυλίστε τα κοπάδια μας, ούτε σκυλί μη μείνει.
Να πάμε απάνω στ' Άγραφα, ψηλά στα κορφοβούνια,
όπ' έχει ο σταυραετός φωλιά κι η πέρδικα λημέρι.
(δημοτικό)

Ο Άγγελος Ζαχαρόπουλος, Αγραφιώτης
από την Καστανιά, είναι εκ μητρός σαρακατσάνος

ΑΝΑΒΑΣΗ ΣΤΟΝ ΙΤΑΜΟ 17/9/06

Ο ίταμος (*taxus baccata*) είναι ένας αειθαλές δέντρο ύψους 10 - μέτρων, ιθαγενές της Ευρώπης και της Ασίας. Συναντάται αυτοφυές στη χώρα μας, σε μεγάλο υψόμετρο, συνήθως σε δάσος έλατου ή οξιάς. Είναι δέντρο που μεγαλώνει αργά και ζει πάρα πολλά χρόνια. Ξεχωρίζει από τα φύλλα του που είναι σκουροπράσινες βελόνες και τα σπέρματά του που περιβάλλονται από κυπελλοειδές, σαρκώδες περιβλήμα με ζωηρό κόκκινο χρώμα σχηματίζοντας ένα είδος ψευδοκαρπού που μοιάζει με ρόγα. Αυτή περιέχει την τοξική ουσία ταξίνη που μπορεί να προκαλέσει το θάνατο στον άνθρωπο και σε κάποια ζώα όπως βοοειδή ή άλογα, αλλά και να χρησιμοποιηθεί σαν συστατικό φαρμάκων. Το ξύλο του είναι καστανοκόκκινο, σκληρό και ανθεκτικό, κατάλληλο για την επιπλοποία.

Αυτό το περιέργο και σπάνιο δέντρο κέντρισε την προσοχή των ανθρώπων με τις ιδιότητές του και τους ανάγκασε να ονομάσουν πολλές από τις κορυφές ή τις περιοχές όπου εμφανίζεται με το όνομά του. Στα Άγραφα και μόνο συναντάμε δυο βουνά με αυτό το όνομα. Τον Ίταμο που υψώνεται ανάμεσα στο Μουζάκι και την Πύλη και τον Ίταμο των ανατολικών Άγραφων που έδωσε το όνομά του και στο δήμο της ευρύτερης περιοχής. Αυτός είναι ένας επιψήμης σχηματισμός με κατεύθυνση Β-Ν, κατάφυτος από τους πρόποδες μέχρι τις κορυφές του, έτσι ώστε από μακριά να φαίνεται μαύρος.

Παλιός γνωστός μας ο Ίταμος, αποτέλεσε στόχο της πρώτης εξόρμησης του νέου μας προγράμματος. Ξεκινώντας από τον οικισμό Παλαιοζογλόπι στο υψόμετρο των 960 μέτρων ακολουθούμε νεοσημαδεμένο μονοπάτι που κινείται σε πυκνό δάσος, μέσα σε έλατα, θάμνους και φτέρες. Σε ορισμένα σημεία τα ίχνη του χάνονται αναγκάζοντας μας να ψάχνουμε την πορεία, επιστρατεύοντας την εμπειρία μας. Σύντομα φτάνουμε στη ράχη έχοντας δεξιά μας τη λίμνη του Μέγδοβα και τις θερόπετρες γυμνές κορυφές των κεντρικών Αγραφών, όλες αυτές που σκαρφαλώσαμε, όλες αυτές που αγαπήσαμε.

Στη συνέχεια βγαίνουμε σε μικρό οροπέδιο (Σ.Σ. Ρούπ' Λάκα), κατάφυτο από φτέρες που ήδη άρχισαν να κιτρινίζουν. Τα σύννεφα χαμήλωσαν, ψυχρός αέρας φυσά φέρνοντας σταγόνες βροχής, γεύση φθινόπωρου. Μπροστά μας τώρα η ψηλότερη κορφή του βουνού (Σ.Σ. Τσιούκα), στα 1490 μέτρα. Το μονοπάτι στρίβει αριστερά, ελίσσεται μέσα σε θάμνους και πεσμένα δέντρα, προσπερνά την κορυφή και συνεχίζει νότια. Αφού περάσει κάτω και από τη δεύτερη φτηνότερη κορφή (1400 μ.) συνεχίζει ομαλά για να καταλήξει στα νότια άκρο του βουνού, πάνω από τον οικισμό Μολόχα. Αυτή είναι όμως μια ιστορία που θα μας απασχολήσει στο εαρινό μας πρόγραμμα. Τότε ίσως ανακαλύψουμε και τους περίφημους ίταμους. Τώρα, ανεβαίνουμε στη δεύτερη κορφή για να χαρούμε ένα πανόραμα των ανατολικών Αγραφών, έτσι όπως απλώνεται κάτω από τα πόδια μας. Χαμηλές δασωμένες κορυφές, ομαλοί ορεινοί όγκοι και ένας δαιδαλος χωματόδρομων. Την ησυχία διακόπτει ο ήχος του πριονιού που δουλεύει στο απέραντο δάσος.

Από την ιστοσελίδα του Ορειβατικού Συνδέσμου Καρδίτσας

Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Tou Vasili Karagianni

Πολλές φορές ταξιδεύοντας στο παρελθόν μου φαίνεται ότι ακούω τη γλυκόλαλη φωνή της καμπάνας του χωριού μας η οποία βρίσκονταν κρεμασμένη στο παλιό καμπαναριό από τότε που λειτούργησε η παλιά εκκλησία. Έβγαζε έναν ήχο γλυκό, απαλό, μαγευτικό, γοητευτικό, συναρπαστικό, σαγηνευτικό. Λέγανε οι παλιότεροι ότι εκείνη η καμπάνα ήταν φτιαγμένη από καλό μέταλλο που είχε και ασήμι. Αυτό βέβαια δεν μπορώ να το επιβεβαιώσω αλλά ο ήχος της ήταν καθαρός και διαπεραστικός και δεν έμοιαζε με τον ήχο καμπάς άλλης καμπάνας της περιοχής μας. Και σε εκατό άλλες καμπάνες να την έβαζες θα την ξεχώριζες από την χροιά του ήχου.

Θυμάμαι το παλιό καμπαναριό με όλα του τα χαρακτηριστικά. Το συναντούσες πριν φθάσεις στην εκκλησία. Ένα μέρος αυτού ήταν πετρόκτιστο και το υπόλοιπο ήταν φτιαγμένο με σανίδες, η δε στέγη ήταν από τούρκο. Εκεί που τελείωνε ο τούρχος είχε δύο ή τρία δρύινα μαδέρια και λίγες σανίδες που αποτελούσαν το πάτωμα. Η σκάλα ήταν απ' αυτές που χρησιμοποιούμε για το ανέβασμα στις σκεπές των σπιτιών. Η είσοδος ήταν αφύλαχτη χωρίς πόρτα. Ήταν πολύ απλό και φτωχικό όπως απλή και χαμηλή ήταν η παλιά εκκλησία. Όλα όμως αυτά τα μειονεκτήματα έσβηναν από τον ήχο της καμπάνας. Σαν τη δική μας την καμπάνα δεν έχει κανένα άλλο χωριό, έλεγαν τότε οι χωριανοί μας.

Από το κτύπημα καταλαβαίναμε, αποκρυπτογραφούσαμε γιατί κτυπάει η καμπάνα. Άλλος ήταν ο ήχος όταν σήμαινε για το σχολείο, άλλος ήταν όταν έπαιρνε φωτιά το δάσος ή κανένα σπίτι, και διαφορετικός ήταν όταν ανήγγειλε κίνδυνο για το χωριό, και διαφορετικός ήταν όταν κτυπούσε για εσπερινό ή για λειτουργία.

Το περισσότερο χρόνο η καμπάνα σήμαινε για το σχολείο. Μέσα σε λίγα λεπτά από το κτύπημα της καμπάνας η πλατεία του χωριού γέμιζε από μαθητώκοσμο.

Το πρωινό κτύπημα έβρισκε τους γεωργούς καθ' οδόν για τα χωράφια ή σε αυτά και το απόγευμα την άκουγαν πάλι και κανόνιζαν την επιστροφή τους. Εκείνοι που είχαν τα χωράφια τους κοντά στη Σέκλιζα άκουγαν την καμπάνα του Αγίου Αθανασίου αλλά και την καμπάνα του Αγίου Νικολάου Καταφυίου που ο ήχος τους έφτανε σε κάποιες από τις πλαγιές και βουνοκορφές του χωριού μας.

Το πρωινό και απογευματινό κτύπημα για το σχολείο σηματοδοτούσε τα όρια της ημέρας και οι άνθρωποι είχαν μια γνώση του χρόνου. Έτσι κανόνιζαν την χρονική διάρκεια της δουλειάς και την επιστροφή στο χωριό.

Εκείνοι που μου δημιουργεί ερώτημα και με προβληματίζει είναι εάν οι εκκλησίες στο Παλιοζωγόπι είχαν καμπαναριό. Ενώ το χωριό στο Παλιοζωγόπι είχε ύπαρξη πολλών αιώνων όπως και οι διασωθείσες εκκλησίες οι οποίες πρέπει να θεωρούνται από τις αρχαιότερες των Αγράφων, ο προφορικός λόγος και η παράδοση τίποτα δεν διασώζουν για την ύπαρξη ή μη καμπαναριών. Πιστεύω ότι είχαν οι εκκλησίες εκείνες καμπαναριά, οι χωριανοί μας θα φρόντιζαν να διατηρηθούν ή θα υπήρχαν ίχνη αυτών. Εκείνο το οποίο θυμάμαι καλά και πιστεύω το ίδιο και οι συνομήλικοί μου ή οι μεγαλύτεροι από εμένα, είναι ότι στην Αγία Παρασκευή υπήρχε παλιό σήμαντρο το οποίο το καλοκαίρι το κρεμούσαν στον εξωτερικό τούχο της εκκλησίας προς το δεξιό μέρος της εισόδου αυτής. Όταν έφυγαν οι κάτοικοι, το έβαζαν για φύλαξη μέσα στην εκκλησία.

Η χιλιοδρομούμενη και πάντα επίκαιρη φωτογραφία γιατί εκφράζει το χωριό σε μακρινή εποχή. Στο βάθος, με λίγη προσοχή διακρίνουμε το απλό και φτωχικό καμπαναριό δίπλα στην απλή και χαμηλή εκκλησία.

Η ανυπαρξία καμπαναριών και η χρήση σημάντρων μαρτυρεί δύο πράγματα: 1) Οι εκκλησίες στο Παλιοζωγόπι είναι πολύ παλιές και αριθμούν πολλούς αιώνες ύπαρξης και 2) Ότι στην μακρινή εκείνη εποχή η απόκτηση καμπάνας ήταν πολύ δύσκολη από άποψη αγοράς και κυρίως μεταφοράς. Στοιχεία που επιβεβαιώνουν την εκτίμηση του μακαριστού Ιεζεκίηλ ότι η Παναγία στον Απάνω Μαχαλά κτίστηκε περίπου τον 10ο αιώνα.

Θυμάμαι την ημέρα της εορτής της Αγίας Παρασκευής, αλ

Οι παθήσεις των νεφρών
Προθάλαμοι της νεφρικής ανεπάρκειας η
υπέρταση και ο διαβήτης, που εξαπλώνονται με
ανησυχητικούς ρυθμούς στην Ελλάδα.

Σε σιωπηλή επιδημία, που πλήττει κυρίως τους εκατοντάδες χιλιάδες διαβητικούς ασθενείς, εξελίσσονται οι νεφροπάθειες στη χώρα μας. Την ανησυχητική διαπίστωση κάνουν οι επιστήμονες ανήμερα του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Νεφρού, επισημαίνοντας ότι ο διαβήτης και η υπέρταση αποτελούν προάγγελο της νεφρικής ανεπάρκειας και πως η μη ικανοποιητική ρύθμιση του σακχάρου και της αρτηριακής πίεσης επιβαρύνει τη νεφρική λειτουργία, χωρίς να προκαλεί προειδοποιητικά συμπτώματα, με αποτέλεσμα να οδηγεί τα διαβητικά και τα υπερτασικά άτομα στις μονάδες τεχνητού νεφρού για αιμοκάθαρση.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει ο καθηγητής παθολογίας-νεφρολογίας του Αριστοτελέου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης **Δημήτρης Γρέκας**, τέσσερις στους δέκα διαβητικούς θα παρουσιάσουν χρόνια διαβητική νεφροπάθεια. Από αυτούς οι μισοί θα φτάσουν στο τελικό στάδιο νεφρικής ανεπάρκειας, ενώ οι άλλοι μισοί θα χαθούν στην πορεία από επιπλοκές της νόσου, με συχνότερες τα εμφράγματα του μυοκαρδίου και τα εγκεφαλικά επεισόδια, προσθέτει ο πρόεδρος του Ελληνικού Κολεγίου Νεφρολογίας και Υπέρτασης, καθηγητής νεφρολογίας **Αθανάσιος Διαμαντόπουλος**.

Σε ό,τι αφορά τους υπερτασικούς, ο αναπληρωτής καθηγητής παθολογίας-νεφρολογίας και υπεύθυνος της Νεφρολογικής Μονάδας στο νοσοκομείο "Αττικόν" **Δημήτρης Βλαχάκος** επισημαίνει ότι η διατήρηση της αρτηριακής πίεσης σε "τοιμημένες" τιμές, όπως τα 16 mmHg για τη "μεγάλη", οδηγεί εντός μίας δεκαετίας τους υπερτασικούς με επιβαρημένη νεφρική λειτουργία στον τεχνητό νεφρό ή στην αναζήτηση μοισχεύματος για μεταμόσχευση. Στο γενικό πληθυσμό, ένας στους δέκα Έλληνες παρουσιάζει νεφρική βλάβη.

Δεν είμαι ιστορικός ούτε ερευνητής. Όταν όμως μου φαίνεται ότι κάτι δεν πάει καλά σε γραφούμενα, τότε το φάχω. Ξεφυλλίζω εγκυκλοπαίδειες, αγοράζω βιβλία μέχρι να πειστώ ο ίδιος ότι έτσι έγινε αυτό το γεγονός.

Στο χωρίο μας όλες οι βρύσες ή σχεδόν όλες έχουν ονόματα, όπως της Τασιάς η βρύση, του Μαρότη, του Καρά, της Ζαβίνας, του Μπαλτά, της Σταύραινας, του Τσιόκη αλλά και της Βασιλικής. Στα Ζ.Χ. γράφτηκε ότι η βρύση πήρε το όνομα από τη Βασιλαρχόντισσα (Βασίλισσα και Αρχόντισσα) θυγατέρα του Νίκου Αβέρωφ από το Μέτσοβο. Την Ευδοκία (Δούκου) την απήγαγε η ληστοσυμμορία των Σαρακατσάνων Τακοβαγγέλη και Θυμιογάκη.

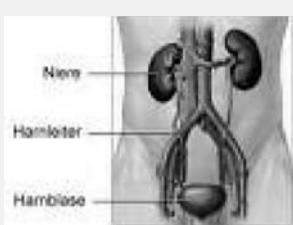
Εδώ έχω τις απορίες:

α' Η απόσταση. Από Μέτσοβο ως του Γιώτη η απόσταση σε ευθεία γραμμή είναι περίπου 80 χιλιόμετρα. Η ληστοσυμμορία ήταν αναγκασμένη να περπατάει νύχτα σέρνοντας μαζί της και τις δύο γυναίκες, για να φτάσουν στην περιοχή μας θα χρειαζόταν τουλάχιστον 5-6 νύχτες.

β' Το μέρος. Ο Φλέγκας ήταν από το Μεσολόγγι, και ο Θυμιογάκης από τα Καλύβια Τρικάλων. Πού το ήξεραν αυτό το μέρος και έφεραν εκεί τις δύο γυναίκες; γ' Η εξαγορά. Δεν υπήρχε φόβος μήπως οι αγωγιάτες έπεφταν στα χέρια άλλων ληστών αφού μαθεύτηκε η απαγωγή των δύο γυναικών;

δ' Σήκω να πάρεις τον καφέ τ' αφράτο παξιμάδι λέει ένας στοίχος. Μα ο καφές την εποχή εκείνη 1884 ήταν είδος πολυτελείας όσον αφορά το αφράτο παξιμάδι μπορεί ο Θυμιογάκης να το αγόρασε από κάπιο φούρνο που ήταν εκεί κοντά.

Ο Θεόδωρος Νήμας στα Δημοτικά τραγούδια της Θεσσαλίας α' τόμος εκδόσεις Αφών Κυριακίδη 1981 και στη σελίδα 173 δημοσιεύει το τραγούδι χωρίς κανένα σχόλιο. Ο Δημήτριος Χαλατσάς στα

και συνεπώς είναι υποψήφιος ασθενής για αιμοκάθαρση στο νοσοκομείο (ή περιτοναϊκή κάθαρση στο σπίτι) ή μεταμόσχευση νεφρού.

Προληπτικές εξετάσεις

Προκειμένου να μην απειλήσουν ο διαβήτης και η υπέρταση τη νεφρική λειτουργία -που ούτως ή άλλως μειώνεται κατά 1% ακόμα και στα υγιή άτομα κάθε χρόνο μετά τα σαράντα έτη-, θα πρέπει οι ασθενείς καταρχήν να υποβάλλονται σε πρόσθετες εξετάσεις στο πλαίσιο του καθιερωμένου ιατρικού τοσκάπ. Τα άτομα με διαγνωσμένο διαβήτη πρέπει, πέραν της συστηματικής παρακολούθησης του σακχάρου (με τιμές σακχάρου νηστείας, μεταγευματικού σακχάρου και γλυκοζυλιωμένης αιμοσφαρίνης), να υποβάλλονται κάθε θυμην σε εξετάσεις ούρων για διαπίστωση λευκωματουρίας (πρωτεΐνης στα ούρα). Επίσης, κάθε θυμην πρέπει να μετρούν την κρεατινίνη και την ουρία στο αίμα τους, υπογραμμίζει ο καθηγητής Δημήτρης Γρέκας.

Σε όσους δεν έχουν διαγνωστεί με διαβήτη ο αντιπρόεδρος της Ελληνικής Νεφρολογικής Εταιρίας και διευθυντής του Νεφρολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου Νίκαιας **Χρήστος Ιατρού** συνιστά να ανησυχήσουν και να επισκεφτούν το γιατρό τους αν εμφανίσουν πολυουρία, έντονη δίψα, ασυνήθιστη απώλεια βάρους, υπερβολική κόπωση, λοιμώξεις στο δέρμα, τα ούλα ή ουρολοιμώξεις, θόλωση της όρασης, αργή επούλωση των πληγών και ανεξήγητα μουδιάσματα στα άκρα, καθώς τα συμπτώματα αυτά συνήθως σηματοδοτούν την έναρξη διαβήτη.

Ρύθμιση της πίεσης

Σχετικά με την άλλη βασική αιτιατική σχέση που συνδέει την υπέρταση με τη νεφρική ανεπάρκεια, ο καθηγητής **Δημήτρης Βλαχάκος** συνιστά για τη διακοπή της την επιθετική ρύθμιση της υπέρτασης με κοκτέιλ φαρμάκων, ώστε η "μεγάλη" πίεση να μην ξεπερνά τα 12-13 mmHg.

Της Αλεξίας Νάνου (internet)

ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ Η ΒΡΥΣΗ (Από πού πήρε το όνομα;)

Γράφει ο Θωμάς Κίσσας

Ληστρικά τραγούδια, έκδοση Εστίας Αθήνα 2000 και στη σελίδα 200, δημοσιεύει το τραγούδι με σχόλια "πως και γιατί απήγαγαν τις δύο γυναίκες και το τέλος του Θυμιουγάκη. Δεν αναφέρει όμως πουθενά για το μέρος που έκρυψαν τις δύο γυναίκες.

Ο Ευριπίδης Μακρής στα Σαρακατσάνικα τραγούδια, Ιωάννινα 2000 μ.Χ. και στη σελίδα 201 γράφει ότι οι ληστές πήραν τις δύο γυναίκες και τις πήγαν στο Περτούλι και ζήτησαν λύτρα, τόσο χρυσάφι, όσες οκάδες ζύγιζε η Δούκω, και τόσο ασήμι όσο ζύγιζε η Ελένη. Κράτησαν τις δύο γυναίκες 17 ημέρες. Ο Αβέρωφ έστειλε με ανθρώπους στη Βάλια Κάλντα 7000 λίρες και ο Καραγιάννης 400 και παρέλαβαν τις δύο γυναίκες τους.

Ο Γιώργος Πλατάρης στο σημειωματάριο ενός Μετσοβίτη 1972 γράφει: "Απ' την πρώτη μέρα οι κλέφτες με γράμμα τους που στείλανε στο Νίκο Αβέρωφ έκρυψαν το παζάρι", "το βάρος της Δούκω σε χρυσό και το βάρος της Λευούσως σε ασήμι". Και παρακάτω " ο Ν. Αβέρωφ ξαμώλυσε τον Βράκα (επιστάτη) στα Τρίκαλα, Καρδίτσα, και Γιάννινα. Σ' αυτά τα μέρη είχε μεγάλα τσιφλίκια και δικούς του ανθρώπους που πρόθυμα θα άνοιγαν το κεμέρι τους να τον βοηθήσουν.

Σε 15 ημέρες μαζεύτηκαν οι 10.000 λίρες και μετά από 2 ημέρες φόρτωσε το θησαυρό σε μούλα και τον συνδέψαν ως τη Βάλια Κάλντα όπου ήταν το ληστρικό λημέρι, ο Νικόλας Μήτσιας και ο Κυριάκος Τέτσιος, μπεσαλήδες άνθρωποι. Ο Γιώργος Ζαχαρίου στο βιβλίο "Η ληστεία στην

Η πειρώτικο Δημοτικό Τραγούδι που αναφέρεται στη Βασιλαρχόντισσα το δημοσίευσε η εφημερίδα "Η Σφίνα" στις 16-1-2009.

Τρεις περδικούλες κάθουνταν Βασίλ' αρχόντισσα, πάνω στο Μαυροβούνι.

Η μια τηράει Βάσω μ' το Μέτσοβο, η μια τηράει το Μέτσοβο, Βασίλ' αρχόντισσα, κι άλλη το Πιροβόλι.

Ν' η τρίτη, Βάσω, η ομορφότερη, Βασίλ' αρχόντισσα,

ορέ, μοιριολογάει κι λέγει

Δεν είναι κρίμα μωρέ κι άδικο, δεν είναι κρίμα κι άδικο, Βασίλ' αρχόντισσα, μιγάλη ν' αμαρτία να είν' η Βάσου γιε μου, σ' εριμιά, να' vai η Βάσου σ' ερημιά, Βασίλω αρχόντισσα, κάτω στη Βάλια Κάλντα.

Να στρώσει φτέρις Βάσου μ' στρώματα να στρώσει φτέρις στρώματα,

Βασίλ' αρχόντισσα, κι οξείς προσκεφαλάκι. Κι ο Θύμιος Γάκης Βάσου μ' στο πλευρό

κι ο Θύμιος Γάκης στο πλευρό,

Βασίλ' αρχόντισσα, κρυφά την κουβεντιάζει.

Σήκου Βασίλου μ' κι έφεξε και πάισε η πο

Με την περιγραφή του παρόντος μαχαλά καταγράφουμε σχεδόν τους μισούς μαχαλάδες του χωριού μας. Ακολουθώντας τον δρόμο που περνάει πίσω από τα Ντολκεμέϊκα και διαγράφοντας ένα ημικύκλιο, φθάνουμε στο δρόμο που πάει στο Μαρότη. Ο χώρος αυτός αρχικά κατοικούνταν από τους Γρυμπογιανναίους και τους Ξυδαίους. Με το πέρασμα του χρόνου άλλαξαν τα δεδομένα και στο μαχαλά αυτόν συναντάμε και νέα επίθετα.

Οι Γρυμπογιανναίοι, λοιπόν, κατείχαν το ανατολικό μέρος του μαχαλά ενώ οι Ξυδαίοι το δυτικό. Βέβαια σήμερα τα δεδομένα έχουν αλλάξει και η γειτονιά αυτή έχει πλέον διαφορετική δομή. Μέσα στα τόσα χρόνια που πέρασαν από το 1850 επόμενο ήταν να έχουμε στις ημέρες μας ένα διαφορετικό τοπίο.

Τα σπίτια του Βαγγέλη και Γεωργίου Κίσσα ήταν Γρυμπογιανναίκα και ο μεν Βαγγέλης Κίσσας το αγόρασε από το Γιώργο Αθανασίου Γρυμπογιάννη, ο δε Γιώργος Κίσσας το κληρονόμησε από τη μάνα του Ζωή, η οποία ήταν μοναχοπαίδι του Γιάννη Γρυμπογιάννη και πήρε το Θωμά Χρήστο Τσιούκη (Κίσσα). Το σπίτι του Βαγγέλη το κληρονόμησε ο γιος του Δημήτρης Κίσσας, το δε σπίτι του Γιώργου Κίσσα το πήρε προίκα η κόρη του Αφροδίτη, σύζυγος Παπατάσιου Γιαννουσά.

Το οικόπεδο που βρίσκεται το σπίτι των κληρονόμων Λάμπρου Ξυδιά ήταν οικόπεδο του Χρήστου Γρυμπογιάννη, το οποίο αγοράσθηκε από τον Λάμπρο πριν να παντρευτεί.

Δυτικά αυτών βρίσκονταν τα σπίτια των αδελ-

Ο Γιώργος Κίσσας με τη σύζυγό του Φωτεινή

Ο Βαγγέλης Ξυδιάς με τον εγγονό του Βαγγέλη

Γρυμπογιαννομαχαλάς ή Ξυδομαχαλάς

Tou Vasilei Karagiannη

φών Αχιλλέα και Δημητρίου Γεωργίου Γρυμπογιάννη. Το σπίτι του Μήτρου Γρυμπογιάννη πωλήθηκε στο Γιάννη Μανώλη, το δε σπίτι του Αχιλλέα Γρυμπογιάννη πωλήθηκε στο γιο του Γιάννη και σήμερα περιήλθε στα παιδιά του Βαγγέλη και Αχιλλέα ενώ ο μεγαλύτερος γιος του Βασιλής έκτισε δικό του σπίτι εντός του πατρικού οικοπέδου.

Πίσω από τα σπίτια των Γρυμπογιανναίων ήταν το σπίτι του Κώστα Ξυδιά, ο οποίος έχει παιδιά τον Αποστόλη, τη Βάγιγια και τον Κώστα. Το σπίτι αυτό περιήλθε στον γιο του Αποστόλη και μετά το θάνατο αυτού στο γιο του Πολύκαρπο. Σήμερα δεν υπάρχει διότι κάηκε σε πυρκαγιά. Πέρα από

το σπίτι του Κώστα Ξυδιά ήταν το σπίτι του Πάνου Ξυδιά το οποίο κληρονόμησε ο γιος του Λάμπρος και αυτός το έδωσε προίκα στην κόρη του Παρασκευή, σύζυγο Λάμπρου Κολοβού από το Λαμπερό. Βόρεια των σπιτιών αυτών ήταν το σπίτι του Βαγγέλη Αθανασίου Ξυδιά το οποίο καταστράφηκε στον εμφύλιο. Αργότερα ο Βαγγέλης πώλησε το οικόπεδο στον Κώστα Τάσιου Καρλάφητη.

Στο δυτικό μέρος του μαχαλά αυτού ήταν το σπίτι του Αναστάση Τσιότρα. Αργότερα περιήλθε στο γιο του Κώστα και μετά στις δύο κόρες του Κώστα, Αλεξάνδρα Ντόλκερα και Τασία.

Απέναντι από το σπίτι του Αναστάση Τσιότρα ήταν το σπίτι του Κώστα Κίσσα (Τσιούκη). Αργότερα περιήλθε στο γιο του Ηλία Κίσσα και σήμερα

ρ α
τ ο
έ -

χουν οι κληρονόμοι αυτού.

Απέναντι από το σπίτι του Κώστα Κίσσα ήταν το σπίτι του Αποστόλη Νάκα. Μετά το θάνατο αυτού το κληρονόμησε ο γιος του Λάμπρος και σήμερα το

Ο Βαγγέλης Κίσσας με τη σύζυγό του Αγόρω και το γιο του Μήτσο

κατέχουν οι κληρονόμοι αυτού. Δίπλα από το σπίτι του Αποστόλη Νάκα ήταν το σπίτι του αδελφού του Μήτρου Νάκα, ο οποίος το αγόρασε από τον Αντώνη Παπαστέργιο. Σήμερα το έχει η κόρη του Στυλιανή, σύζυγος Λάμπρου Κοντακτόση.

Τελειώνουμε με το σπίτι του Γούλα (Γεωργίου) Παπαστέργιου, ο οποίος για μικρό διάστημα χρημάτισε και γραμματοδάσκαλος.

Το σπίτι του Γιώργου Παπαστέργιου το κληρονόμησε ο γιος του Προ-

κόπης, ο δε γιος του Δημήτριος έκτισε σπίτι εντός του πατρικού οικοπέδου. Το σπίτι του Προκόπη δόθηκε στο γαμπρό του Νίκο... Το δε σπίτι του Μήτρου το κληρονόμησε ο γιος Γιώργος Παπαστέργιου.

Ο Κώστας Κίσσας

Των καιρών εκείνων

Δανειστές και οφειλέτες στο Ζωγλόπι

Στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα στο Ζωγλόπι, όπως άλλωστε και στα άλλα ορεινά χωριά, το χρήμα ήταν σπάνιο. Λίγα χρήματα είχαν μόνο οι υπάλληλοι και συγκεκριμένα οι δάσκαλοι, που και εκείνων ο μισθός ήταν ασήμαντος, αλλά, χάρη στις αιματηρές οικονομίες που έκαναν, μπορούσαν να δανείζουν τους συγχωριανούς τους και μάλιστα με αρκετά τσουχτερό τόκο. Μερικές περιπτώσεις σταχυολογήσαμε από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους.

1. Αριθμός συμβολαίου 903/ 9-5-1903
Δανειστής: Χαράλαμπος Μπούτλας, μάγειρας, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Οφειλέτης: Δημήτριος Μπούτλας, γεωργοκτηματίας, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Περίληψη συναλλαγής: Έντοκο δάνειο για τρία έτη με επιτόκιο 12% ετησίως, με υποθήκη μιας ανωγείου οικίας τεσσάρων δωματίων με την αυλή της στο χωριό Ζωγλόπι του Δήμου Ιτάμου.

2. Αριθμός συμβολαίου 3822/21-9-1905
Δανειστής: Παύλος Τζωαννόπουλος, δημοδι-

δάσκαλος, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Οφειλέτης: Ιωάννης Κουμπούρας, γεωργοποιμένας, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Περίληψη συναλλαγής: Έντοκο δάνειο διάρκειας ενός έτους, με επιτόκιο 14% ετησίως, μέχρις εξοφλήσεως.

Ποσό δανεισμού: 150 ελληνικές δραχμές.

3. Αριθμός συμβολαίου 3831/28-9-1905

Δανειστής: Παύλος Τζωαννόπουλος, δημοδιδάσκαλος, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Οφειλέτης: Γεώργιος Κωστίκας, γεωργοποιμένας, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Περίληψη συναλλαγής: Άτοκο δάνειο διάρκειας εξι (6) μηνών και έπειτα με επιτόκιο 12% ετησίως μέχρις εξοφλήσεως.

Ποσό δανεισμού: 162 ελληνικές δραχμές.

4. Αριθμός συμβολαίου 3832/28-9-1905

Δανειστής: Παύλος Τζωαννόπουλος, δημοδιδάσκαλος, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Οφειλέτης: Ζωήτσα χήρα Γεωργίου Κορδάτου, οικιακά, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Περίληψη συναλλαγής: Άτοκο δάνειο διάρκειας ενός έτους και έπειτα με επιτόκιο 15% ετησίως μέχρις εξοφλήσεως.

Ποσό δανεισμού: 143 ελληνικές δραχμές.

5. Αριθμός συμβολαίου 4181/1-3-1906

Δανειστής: Γεώργιος Παπαδημητρίου, δημοδιδάσκαλος, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Οφειλέτης: Ελένη σύζυγος Αποστόλου Λυγαρού, οικιακά, κάτοικος Μποσκλάβου.

Περίληψη συναλλαγής: Άτοκο δάνειο για την κατασκευή (sic) και βελτίωση κτημάτων στο χωριό Μποσκλαβό, μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου 1906 και στη συνέχεια με επιτόκιο 2% μηνιαίως μέχρις εξοφλήσεως.

Ποσό δανείου: 355 ελληνικές δραχμές.

6. Αριθμός συμβολαίου 4251/12-4-1906

Δανειστής: Βασίλειος Καραγιάνης, δημοδιδάσκαλος, κάτοικος Καρδίτσας.

Οφειλέτης: Δημήτριος Μπούτλας, γεωργοκτηματίας, κάτοικος Ζωγλόπιτης.

Περίληψη συναλλαγής: Άτοκο δάνειο για 6 μήνες και στη συνέχεια με επιτόκιο 18% ετησίως μέχρις εξοφλήσεως

Ποσό δανείου: 215 ελληνικές δραχμές.

Από τα Γενικά Αρχεία του Κράτους - Αρχεία Καρδίτσας

ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΙΤΑΜΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Ο παλαιός Δήμος Ιτάμου

Μετά την ενσωμάτωση της Θεσσαλίας στο ελληνικό κράτος (1881) αρχίσαν οι διαδικασίες για την εφαρμογή της διοικητικής διαιρέσης της περιοχής σύμφωνα με τα κρατούντα στην υπόλοιπη χώρα. Αφού έγινε απογραφή πληθυσμού (Σεπτέμβριος 1881), υποβλήθηκαν στο Υπουργείο Εσωτερικών προτάσεις για τη σύνθεση και την ονομασία των υπό διρυση Δήμων. Υποβλήθηκαν διάφορες προτάσεις, από τις οποίες δύο ήταν οι επικρατέστερες: Η μία να ονομασθεί ο Δήμος "Δήμος Καταφυγής", ονομασία προερχόμενη από την "Παναγία Καταφυγή" (Μονή Πέτρας Καταφυγή) και η άλλη "Δήμος Ιτάμου", από το ομώνυμο όρος που δεσπόζει στην περιοχή. Δεν γνωρίζουμε βέβαια, αν συνέργησε και με ποιον τρόπο, ο πανίσχυρος τότε Πάνος Ζωγλοπίτης, αλλά ο αρχαιολόγος Π. Ευστρατιάδης πρότεινε την δεύτερη εκδοχή και το αρχαιολογικό συμβούλιο τη δέχτηκε ομόφωνα.

Με Β.Δ. που δημοσιεύτηκε στην "Εφημερίδα της Κυβερνήσεως" (ΦΕΚ 26/1-4-1883) δημιουργείται Δήμος Ιτάμου με έδρα το Ζωγλόπι (487 κάτοικοι), στον οποίο συμπεριλαμβάνονται οι πρώην κοινότητες Καστανιάς (373 κ.), Βελεσίου (115 κ.), Απιδιάς (211 κ.), Μαστρογιάννη (386 κ.), Καταφυγίου (276 κ.), Τιταγίου (123 κ.), Μποσκλάβου (151 κ.), Σέκλιζας (443 κ.) και Μονή Πέτρας.

Με το Β.Δ. της 5ης Αυγ. 1883 (ΦΕΚ 320/1883), πάλι με εισήγηση του παραπάνω αρχαιολόγου Ευστρατιάδη, καθορίστηκε η σφραγίδα και το έμβλημα του Δήμου, ως εξής: [...]ίνα η σφραγίς του Δήμου Ιτάμου φέρει έμβλημα, εν τω μέσω μεν το δένδρον ίταμον εν τη αληθή αυτού μορφήν, κύκλῳθεν δε τας λέξεις "Δήμος Ιτάμου"].

Μετεγνέστερες μεταβολές

Με το Β.Δ. της 23 Ιαν. 1907 (ΦΕΚ 19/1907) η Μονή Πέτρας ενώθηκε με τη Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ρεντίνας του Δήμου Μενελαΐδος.

Με το Β.Δ. Της 16 Ιουν. 1909 (ΦΕΚ 138/1909) η Μονή Πέτρας συγχωνεύθηκε με τη Μονή Κορώνας του Δήμου Νευροπόλεως.

Με το νόμο ΔΞΣ της 20ης Φεβρ. 1912 (ΦΕΚ 69/1912) αποσπάσθηκε από το Δήμο Δολόπιων Ευρυτανίας ο συνοικισμός της Μούχας και υπήχθη στο Δήμο Ιτάμου.

Οι παλαιοί δήμαρχοι Ιτάμου

Πρώτος δήμαρχος του Δήμου Ιτάμου εκλέχθηκε ο Πάνος Ιωάννου Ζωγλοπίτης, ο οποίος υπηρέτησε από 29 Μαΐου 1883 μέχρι 7 Ιουλίου 1891.

Η σφραγίδα του Δήμου Ιτάμου. Το δένδρο ίταμος υιοθετήθηκε και στη μεταγενέστερη σφραγίδα της Κοινότητας "Ζωγλόπης"

Δεύτερος δήμαρχος Ιτάμου είναι ο Απόστολος Αποστόλου Ζωγλοπίτης, ανωνυμός του πρώτου από αδελφό, που υπηρέτησε από 7 Ιουλίου 1891 μέχρι 5 Σεπτεμβρίου 1899.

Τρίτος δήμαρχος Ιτάμου είναι ο Γεώργιος Πάνου Ζωγλοπίτης και υπηρέτησε από 5 Σ/βρίου 1891 μέχρι το 1912, οπότε οι μικροί δήμοι καταργήθηκαν και τη θέση τους πήραν οι κοινότητες.

Ο νέος Δήμος Ιτάμου (Καποδιστριακός)

Ο νέος Δήμος Ιτάμου ιδρύθηκε με το νόμο 2539 (ΦΕΚ 244/4-12-1997, τ. Α') "περί συγκρότησης της τοπικής αυτοδιοίκησης". Έδρα του Δήμου ορίστηκε το Καλλίθεο (Σέκλιζα) και συμπεριέλαβε τις εξής κοινότητες: Αμαράντου, Αμπελικού, Καροπλεσίου, Καστανιάς, Καταφυγίου, Νεράιδας και Ραχούλας. Η τελευταία ορίστηκε ως "ιστορική έδρα του Δήμου Ιτάμου".

Ο Καποδιστριακός Δήμος Ιτάμου διάνυσε βίο δώδεκα ετών (1998-2010). Την πρώτη τετραετία (1998-2002) δήμαρχος εκλέχτηκε ο Βασίλης Τσαντήλας. Τη δεύτερη τετραετία (2002-2006) δήμαρχος εκλέχτηκε ο Θωμάς Σκαμπαρδώνης. Την Τρίτη τετραετία δήμαρχος επανεκλέχτηκε ο Βασίλης Τσαντήλας.

Από το Καποδιστρια στον Καλλικράτη

Καλός αρχιτέκτονας την εποχή του "χρυσού αιώνα" της Αθήνας (5ος αι. π.Χ.) ο Καλλικράτης, να δούμε όμως, αν θα τα καταφέρει το ίδιο καλά και με τους νέους μεγάλους Δήμους της χώρας. Οριστικά πλέον στο νομό μας γίνονται 6 Δήμοι: Καρδίτσας, Σοφάδων, Παλαρά, Μουζακίου, Νευρόπολης και Αργιθέας. Ο Δήμος -γίγας με πληθυσμό 55.918 κατοίκους (απογραφή 2001) είναι ο Δήμος Καρδίτσας ο οποίος απαρτίζεται από τους πρώην Δήμους: Καρδίτσας (37.707 κατοίκοι), Ιτάμου (4.728 κ.), Καλλιφωνίου (3.257 κ.), Κάμπου (5.471κ.) και Μητρόπολης (4.755 κ.). Όπως είναι φυσικό, για έναν τόσο μεγάλο Δήμο οι μηνηστήρες είναι πολλοί, οι διαδικασίες εντελώς διαφορετικές απ' ότι γνωρίζαμε μέχρι τώρα και, ως εκ τούτου, είναι παρακινδυνεύμενο να γίνουν προβλέψεις. Ευχόμαστε πάντως, ασχέτως κομματικής ή άλλης τοπιθέτησης, να επικρατήσει ο καλύτερος, διότι η διοίκηση ενός τόσου μεγάλου Δήμου απαιτεί αυξημένα προσόντα από τη Δημοτική Αρχή.

Η γνώμη μας είναι ότι πρόκειται για έναν Δήμο ανομοιογενή. Τι σχέση μπορεί να έχει το Καροπλέσι με την Μυρίνη;

Ο Δήμος Ιτάμου είναι κατ' εξοχήν ορεινός Δήμος με πολλά προβλήματα. Αν λάβουμε υπ' όψη ότι τα ορεινά Τ.Δ. των Δήμων Καλλιφωνίου και Μητρόπολης είναι λίγα συμπεραίνεται ότι η αντιπροσώπευση των ορεινών Τ.Δ. στο Δημοτικό Συμβούλιο του νέου Δήμου Καρδίτσας θα είναι μικρή και το έργο των αντιπροσώπων των πολύ δύσκολο.

Με δεδομένο επίσης ότι ο σημερινός Δήμος Καρδίτσας έχει ανυπέρβλητα δικά του προβλήματα αντιλαμβάνεται ο καθένας ότι τα προβλήματα της περιοχής μας θα οξυνθούν συμβάλλοντας στην περεταίρω ερήμωση των χωριών μας.

Ο πρώτος δήμαρχος Ιτάμου Πάνος Ζωγλοπίτης

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Η βρύση "Ζαχαριά"

Περάσαμε από εκεί Ιουνίου 10. Τη φωτογραφίσαμε. Τοπίο ιδιαίτερης ομορφιάς με τα άγρια βράχια να κρέμονται επάνω από τη βρύση και το δρόμο. Μας απογοήτευσε όμως η εγκαταλείψη. Στεγνή η βρύση και το νερό τρέχει κατά μήκος του δρόμου. Δεν χρειάζεται μεγάλη δαπάνη για να αποκατασταθεί. Εξάλλου ο Δήμος έχει δικό του υδραυλικό.

ποίο πρέπει να συγχαρούμε τη Δημοτική Αρχή.

Δυστυχώς δε μπορούμε να πούμε το ίδιο για την υποτιθέμενη "παιδική χαρά" στον Ίταμο. Συγκεντρώνονται κι εκεί όχι μόνο το καλοκαίρι αλλά και τα υπόλοιπα Σαββατοκύριακα του έτους πολλά παιδάκια και χρειάζονται έναν οργανωμένο χώρο για παιγνίδι. Αντ' αυτού βρίσκουν μια σπασμένη τραμπάλα και μια κούνια σε ελεύθερη κατάσταση. Κάμαμε γραπτές υπομνήσεις, το είπαμε και στο Δήμαρχο, αλλά αποτέλεσμα δεν είδαμε. Οι φωτογραφίες μιλούν από μόνες τους.

Και πάλι για τη δεξαμενή πυρόσβεσης

Γράψαμε και στο προηγούμενο φύλο για την ημικατεστραμμένη δεξαμενή πυρόσβεσης στον Ίταμο. Ας σπεύσουν οι αρμόδιοι -αν υπάρχουν- να την επισκευάσουν και να την γεμίσουν με νερό γιατί το καλοκαίρι άρχισε και οι πυρκαγιές καρδούν. Ακούει κανείς;

νε αυτό, ορισμένοι ανεκδιήγητοι "κυνηγοί" εξασκούνται στη σκοποβολή επάνω στις ηλεκτρικές λάμπες (φωτογραφία). Νομίζουμε ότι ο κυνηγετικός σύλλογος πρέπει να λάβει μέτρα εναντίον όλων αυτών που εκθέτουν και τους πραγματικούς κυνηγούς.

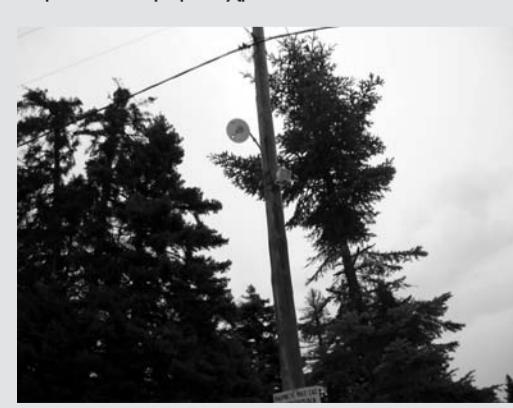
Οι δρόμοι δεν είναι χωματερές

Ορισμένοι -ελάχιστοι πιστεύουμε- από όσους ξυλεύονται από πεσμένα δέντρα του δάσους, εγκαταλείπουν τα άχρηστα για εκείνους κλαδιά στη μέση του δρόμου με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται οι διερχόμενοι με αυτοκίνητα.

Στοιχειώδης κοινωνική υποχρέωση επιβάλλει να διατηρούμε καθαρούς τους δρόμους, τις βρύσες, τα ποτάμια και όλους τους κοινόχρηστους χώρους, πολύ περισσότερο, αν υπαίτιοι είμαστε οι ίδιοι. Το επίπεδο καθαριότητας της περιοχής του χωριού, μας χαρακτηρίζει όλους.-

Η βρύση Τσιόκη

Η βρύση Τσιόκη βρίσκεται σε άθλια κατάσταση. Δεδομένου ότι η επισκεψιμότητα στο μνήμα και το Μουσείο Φλωράκη είναι μεγάλη, ο Δήμος θα πρέπει να μεριμνήσει για την αισθητική αναβάθμιση του χώρου.

«ΖΩΓΛΟΠΙΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Nέα του χωριού μας

1) Με δαπάνη της Νομαρχίας Καρδίτσας ασφαλτοστρώθηκε ο δρόμος του Μαρότι από την επαρχιακή οδό μέχρι την οικία Αν. Τσιώτρα.

Ο Νομάρχης κ. Φ. Αλεξάκος μας ενημέρωσε ότι στην ίδια εργολαβία περιλαμβάνεται και η διαπλάτυνση του δρόμου στη θέση Κώμα η οποία θα γίνει εντός του καλοκαιριού.

2) Τοιχίο κατασκευάστηκε κάτω από το χώρο στάθμευσης στη γεφυροπλάστιγγα πίσω από την εκκλησία. Έτσι μεγαλώνει ο χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων.

3) Αποκαταστάθηκε η βλάβη στο υδραγωγείο του οικισμού Ιτάμου.

4) Θέατρο

Το βράδι της 19/7 ο Δήμος Ιτάμου σε συνεργασία με τον Μ.Σ. Ραχούλας φιλοξένησαν στην

πλατεία του χωριού μας τον θίασο της Θεατρικής Σκηνής Καρδίτσας η οποία παρουσίασε το θεατρικό έργο του Αντώνη Νικολάου "Νύφες για ..... κλάματα!!!"

Την παράσταση παρακολούθησε πλήθος Ραχουλιωτών περνώντας μία ευχάριστη βραδιά.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2010

Δευτέρα 19/7 και ώρα 21.00 Θέατρο στη πλατεία της Ραχούλας

Θεατρική Σκηνή Καρδίτσας

Έργο: Νύφες για ..... κλάματα!!!

(Προσφορά Δήμος Ιτάμου - Μ. Σ. Ραχούλας)

Σάββατο 31/7 Πεζοπορία μέχρι την Αγ. Παρασκευή στο Παλαιοζωγόπι

Ο Μ. Σ. Ραχούλας διοργανώνει πεζοπορία από την πλατεία του χωριού μέχρι την Αγ. Παρασκευή στο Παλαιοζωγόπι και επιστροφή.

07.30 π.μ. αναχώρηση από πλατεία Ραχούλας

Στην Αγ. Παρασκευή ο Σύλλογος θα προσφέρει στους συμμετέχοντες πρόχειρο φαγητό και αναψυκτικά.

Παρασκευή 6/8 Ι. Ν. Μεταμόρφωσης του Σωτήρος - Κούλια Ιτάμου.

Μετά την Θεία Λειτουργία ο Μ. Σ. Ραχούλας θα διαθέσει παραδοσιακή φασολάδα και ντόπιο κρασί.

Σάββατο 7/8 και ώρα 20.00 στη Ραχούλα.

Ο Δήμος Ιτάμου και ο Μ.Σ. Ραχούλας θα τιμήσουν τους Δασκάλους της Ραχούλας κ.κ. Λάμπρο Γριβέλλα, Βασίλη Καραγιάνη, Βασίλη Κίσσα και τον αείμνηστο Γεώργιο Ντόλκερα για το συγγραφικό τους έργο και εν γένει προσφορά τους στο Τ.Δ. Ραχούλας.

Κυριακή 8/8 μετά τη Θεία Λειτουργία στον Ι. Ν. Ζωοδόχου Πηγής.

Ο Δήμος Ιτάμου και ο Μ.Σ. Ραχούλας θα τιμήσουν τον Ιερέα Κών/νο Κατσαρό για την προσφορά του στο Τ. Δ. Ραχούλας.

Πέμπτη 12/8 και ώρα 21.00. Μουσικοχορευτική βραδιά

Μουσικοχορευτική βραδιά με ζωντανή μουσική στην πλατεία της Ραχούλας. Θα παρευρεθεί το λαικοδημοτικό συγκρότημα "ΟΚΤΑΗΧΟ".

Θα συμμετάσχουν τα χορευτικά συγκροτήματα του Αμαράντου της Πορτίτσας και το χορευτικό συγκρότημα των παιδιών του χωριού μας.

«Της Τασιάς η βρύση»

Στο καταστικό του Συλλόγου μας ρητώς αναφέρεται ότι ένας από τους στόχους μας είναι η ανάδειξη και διατήρηση της κληρονομιάς μας. Να συνδέσουμε το παρελθόν με το παρόν για να χτίσουμε το μέλλον. "Ανεβαίνω στους ώμους των προγόνων για να δω το μέλλον" αποφαίνεται μια προσφυγής έκφραση.

Στο προηγούμενο φύλο των "Ζ.Χ." γράψαμε ότι σύντομα θα ανακοινωθεί το έργο που επρόκειτο να γίνει με τα χρήματα που διέθεσε ο Σύλλογος των Απανταχού Ραχουλιωτών "Ο Ίταμος". Σήμερα είμαστε στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσουμε περαιωμένο το έργο. Κατασκευάσαμε εξ αρχής "Της Τασιάς τη βρύση", στη θέση "Μπαραχτάρη", πολύ κοντά στην παλιά, που καταστράφηκε τη δεκαετία του '50 με την διαπλάτυνση του δρόμου. Ο χώρος είναι ειδυλλιακός, η βρύση σκιάζεται από πλατάνια και αποτελεί κόσμημα για το χωριό μας.

Εξ άλλου η ονομασία "Της Τασιάς η βρύση" θεωρήσαμε ότι αποτελεί φόρο τιμής προς τους προγόνους μας, που φρόντιζαν τον τόπο τους είτε με συλλογική εργασία είτε με ατομική δαπάνη, όπως η αναφερόμενη Τασιά.

Η Τασιά ήταν νύφη των Ζωγλοπιταίων, από άλλο χωριό, πιθανότατα από την Καστανιά. Είχε παντρευτεί τον Απόστολο Ζωγλοπίτη, αδελφό του Δημάρχου Πάνου Ζωγλοπίτη και χήρεψε σε νεαρή ηλικία, ίσως πριν γεννηθεί ο γιος της, που πήρε το όνομα του πατέρα του: Απόστολος. Σύμφωνα με τις διηγήσεις των παλαιών, η Τασιά ήταν αρχόντισσα με μεγάλη περιουσία και αφοισιώθηκε στην ανα-

τροφή του γιου της. Οι Ζωγλοπίτες την αποκαλούσαν: "κυρα- Τασιά".

Δεν είναι γνωστό πότε κατασκεύασε την ομώνυμη βρύση, η οποία διασώθηκε μέχρι των ημερών μας. Λέγεται ότι δεξιά και αριστερά κοσμούσαν τη βρύση δυο ρητά: "Χρόνου φείδου" (να εκμεταλλεύεσαι το χρόνο σου) και "Αργός μη έσο" (Μην τεμπελιάζεις). Περισσότερα για την ιστορία της Τασιάς και του γιου της Απόστολου, που υπήρξε και δήμαρχος Ιτάμου, στο φύλλο 70 (Απρίλις-Μάης-Ιουνίος 2009) των Ζωγλοπίτικων Χρονικών

Η δαπάνη κατασκευής της βρύσης καλύφθηκε κυρίως από τα χρήματα της Ένωσης Απανταχού Ραχουλιωτών "Ο Ίταμος" και εν μέρει από χρήματα του Μορφωτικού Συλλόγου Ραχούλας.

Ο Μ. Σ. Ραχούλας επίσης ευχαριστεί τον Δήμαρχο Ιτάμου Βασίλη Τσαντήλα για την προμήθεια των αδρανών υλικών που απαιτήθηκαν για την κατασκευή της βάσης και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου της βρύσης, τον Θωμά Μπακατσιά από το Καλλίθηρο για τη δωρεά των καθισμάτων εκατέρωθεν της βρύσης και τους Απόστολη και Γρηγόρη Κατσιούλα για τις υδραυλικές εργασίες που απαιτήθηκαν.

